

E-mail adres redactie
kroniek@okvvoorst.nl

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Kring Voorst
Postbus 170
7390 AD Twello

Tentoonstelling Peter Visser

P. Visser was een 19de eeuwse schilder van dorpsgezichten en boerderijen op de Oost-Veluwe, Salland en de Achterhoek.

Ze worden allemaal opgespoord en tentoongesteld.

VOORST SCHRIJFT GESCHIEDENIS

40 JAAR
Kroniek
Oudheidkundige Kring Voorst

Jaargang 38 - 2015

nummer 1

In deze Kroniek o.a.:

- ✓ Tentoonstelling P. Visser
- ✓ Jaarvergadering OKV 23 april 2015
- ✓ Steenfabriek de Scherpenhof (2)
- ✓ Boerderij de Bellinkhof
- ✓ Het ongelooflijke verhaal van Edith Feuerstein

oudheidkundige KRING VOORST

opgericht 18 december 1975

Bezoekers- en studieruimte

postadres: postbus 170, 7390 AD Twello - bezoekeradres: Dorpsstraat 11a, ingang aan de Dorpsdwarstraat

geopend: dinsdag en woensdag van 09.00 tot 16.00 en verder op afspraak. Tel.: 0571 27 7090

e-mailadres: info@okvvoorst.nl - website: www.okvvoorst.nl

Betalingen uitsluitend via Rabo-rekeningnr.: NL80 RABO 0362 8092 67

Ereleden

Mr. J.H. Hermesen, H.J. ten Hove†, J. Lubberts, J.A.M. Schutte-Geurtsen en L. Sevenster†

Dagelijks bestuur

Bert van de Zedde, voorzitter	Kon. Wilhelminaweg 15	7391 ER Twello	voorzitter@okvvoorst.nl
Johan Homan, secretaris	Rijksstraatweg 135	7391 MK Twello	secretariaat@okvvoorst.nl
Wim Wassink, penningmeester	Parkelerweg 25	7391 EV Twello	penningmeester@okvvoorst.nl
Jan Groenenberg	Hietweideweg 30	7391 GG Twello	
Gé Veen	Domineestraat 6	7391 XX Twello	

Werkgroepen en contactpersonen

Kantoorcoördinatie	Gerrie Groenewold en Truus de Haan-Diks	info@okvvoorst.nl
Bibliotheek	Gerard Vrieling	info@okvvoorst.nl
Fotogroep	Jack Damen	info@okvvoorst.nl
Genealogie	Auke Vlietstra	genealogie@okvvoorst.nl
Lezingen	Jan Groenenberg en Gé Veen	info@okvvoorst.nl
Tweede Wereldoorlogarchief	Bertus ten Bosch	info@okvvoorst.nl
Ledenadministratie	Wim Wassink	www.okvvoorst.nl
Redactie Kroniek	Gerrie Groenewold en Auke Vlietstra	kroniek@okvvoorst.nl

Lidmaatschap

De jaarcontributie bedraagt € 16,50 per persoon; voor gehuwden en partners woonachtig op hetzelfde adres € 20,00

Aanmelding lidmaatschap en wijzigingen van adres en/of lidmaatschap via www.okvvoorst.nl

Overige vragen: Tel. 0571 277090 of postbus 170, 7390 AD Twello

Gemeentearchief Voorst

Archivaris: Annemarie Geerts, H.W. Iordensweg 17, Twello, gemeentearchief@voorst.nl

Studiezaal open op maandag van 9.00-17.00 uur

Kroniek

De Kroniek beoogt een breed georiënteerd informatiemedium van de Oudheidkundige Kring Voorst te zijn, een kwartaalblad van en voor de leden. Het verschijnt in de maanden maart, juni, september en december.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is niet toegestaan zonder schriftelijke goedkeuring van de redactie en de betreffende auteur(s)

Mailadres voor kopij en reacties: kroniek@okvvoorst.nl

Druk : Brein Reclame, Twello; oplage 750 stuks
Omslag : 'Voorst schrijft geschiedenis', project P. Visser

ISSN 1384-8682

INHOUDSOPGAVE KRONIEK

Jaargang 38 - 2015 - nummer 1

• Van de bestuurstafel	B. van de Zedde	2
• Agenda	J. Groenenberg en G. Veen	3
• Start van het jubileumjaar van de OKV op 17 januari 2015	G. Veen	4
• Van de redactie	redactie	6
• "Jij moet het doen", gesprek met de eerste voorzitter van de OKV	I. van der Vegte	7
• Kroniekpost	redactie	12
• In memoriam Linton Arthur Stephenson	redactie	14
• Van onze zusterverenigingen	redactie	15
• Voorst schrijft geschiedenismet tentoonstelling P. Visser.....	M. Brascamp	16
• Flying Officer Maurice Preston Laycock, een Canadese Typhoon-piloot.....	K.W. Gorter	19
• Boerderij de Bellinkhof.....	J. Groenenberg	22
• Steenfabriek de Scherpenhof (2, slot).....	J. Lubberts	28
• Het ongelooflijke verhaal van Edith Feuerstein	A. Geerts	34
• Voorst schrijft geschiedenis..... op de grensmaal.....	M. Brascamp en redactie	36
• Zeehond in Terwolde	J. Groenenberg	37
• Voorst schrijft geschiedenis Napoleon tegemoet	G. Groenewold	38
• Voorst schrijft geschiedenis met onbekende voorwerpen	redactie	39
• 70 jaar bevrijding	B. ten Bosch	39
• Met de pen door Voorst	J. Lubberts, A. van der Goot-van Eck en redactie	40
• Gevelstenen, muurankers en uithangtekens (6)	E. Stol	42
• Agenda ledenvergadering 23 april 2015	bestuur OKV	43
• Notulen jaarvergadering 24 april 2014	J. Homan	44
• Jaarverslag 2014	J. Homan	46
• Financieel verslag 2014 en begroting 2015	W. Wassink	48

Aan deze Kroniek werkten verder mee: F.C. Nelis (als corrector)

en de redactie bestaande uit G. Groenewold, A. Vlietstra en I. van der Vegte

Afbeeldingen: OKV archief, tenzij anders vermeld

LET OP: Uiterste datum inleveren kopij nummer 2015 - 2: 4 mei 2015

LEDENWERFACTIE JUBILEUMJAAR

Indien u een lid aanmeldt ontvangen u en het nieuwe lid een boekenbon van vijf euro

Als u uw partner aanmeldt als lid ontvangt u samen de boekenbon

Giften en Schenkingen

De Oudheidkundige Kring Voorst is een Algemeen Nut Beogende Instelling, een zogenaamde ANBI. Met een schenking aan OKV steunt u niet alleen onze vereniging, maar kunt u ook profiteren van een belastingvoordeel. Dat voordeel is zowel van toepassing bij een eenmalige gift als bij een periodieke schenking. Via het mailadres penningmeester@okvvoorst.nl kunt u een onderhandse verklaring voor periodieke schenking ontvangen.

Boekhandel Oonk

Stationsstraat 4 Twello

T: 0571-27 15 09

E: info@evennaaroonk.nl

Van de bestuurstafel

Bert van de Zedde

Terugblik op 2014

Veranderingen zitten in de mens en dat zien wij terug binnen onze vereniging. Kijken we terug naar 2014 dan is er veel aangepakt. Het bestuur heeft elf keer vergaderd en de vrijwilligers hebben regelmatig informatie ontvangen vanuit het bestuur. Apparatuur en andere middelen zijn beter op orde gebracht en de saamhorigheid onder de vrijwilligers is krachtig. Het aantal sponsors is licht afgenomen. De ledenactiviteiten worden goed bezocht. Het tekort op onze balans is ruim kleiner uitgevallen dan eerder aangegeven. Wij versterken onze reserves door donaties in 2014 en dat is bijzonder. En dat wij ons kopje koffie met een koekje in onze bezoekers- en studieruimte niet zelf hoeven te betalen is een mooie afspraak met de heer Binnendijk van C1000, voor het 2^e jaar op rij. Maar ook andere sponsors verlengen hun advertentie in Kroniek voor een jaar of anderszins en dat is een steun in de rug. Gaat dan alles goed? Nee, er zijn wensen wat betreft bereikbaarheid en veiligheid. De huidige huisvesting is van voldoende kwaliteit maar we moeten wel met onze vrijwilligers en bezoekers naar de 1^e verdieping via een smalle trap. Bij het aanvaarden van de huidige werkruimte was dat ook een van de aandachtspunten voor het bestuur. Tot op heden is er begrip voor de situatie, maar nog geen oplossing. De benodigde investering voor het plaatsen van bijvoorbeeld een lift (voor zo ver dat bouwkundig is uit te voeren) is voor onze vereniging te hoog. De veiligheid van onze vrijwilligers en bezoekers op de verdieping is niet maximaal en bij

een ernstige calamiteit zijn vluchtroutes aanwezig, maar moeizaam bereikbaar. Zeker nu ook Stichting Vluchtelingenwerk in goed overleg op 'onze' verdieping ruimte in gebruik genomen heeft. Eigenaar IJsseldal Wonen wil helpen, maar heeft ook direct de beperkingen hiervan aangegeven en legt dit aspect terug bij de verschillende gebruikers. Voor verdere informatie over 2014 verwijs ik graag naar de verschillende verslagen in deze Kroniek.

Jubileumjaar 2015

De aftrap op 17 januari was spectaculair en werd breed gedragen door onze vrijwilligers. De openingsspeech en de officiële openingshandeling van burgemeester Peninx mochten er zijn. Het 'oude' gemeentehuis, versierd met de talrijke banners van projecten, leende zich bijzonder voor deze starthandeling. We zijn op weg en delen graag onze kennis met alle inwoners uit de gemeente Voorst en daarbuiten in de projecten van 'VOORST SCHRIJFT GESCHIEDENIS'. Alles komt samen in onze jubileumviering op 18 december.

De OKV ondersteunt 'WILP1250' bij de activiteiten en levert gevraagde informatie. De lezingagenda is weer gevuld en de ledenvergadering staat gepland voor 23 april in Brasserie- Restaurant Korderijk in Twello. Noteert u alvast de datum! Het bestuur heeft dit jaar inmiddels twee vergaderingen achter de rug en constateert dat wij starten met een evenwichtige begroting. De verdienste van onze penningmeester die te kennen heeft gegeven dit jaar te willen stoppen en afscheid gaat nemen tijdens de komende

ledenvergadering. Een aderlating, maar juist de vele zaken die Wim Wassink op financieel terrein heeft aangepakt oogsten bewondering in het bestuur. De opvolger waarnaar we op zoek zijn komt min of meer in een gespreid bedje en dat maakt de zoektocht niet minder intensief, maar geeft goed de richting aan hoe wij bestuurlijk werken. We willen het bestuur graag verder uitbreiden om daadkrachtig te kunnen inspelen op de verdere veranderingen die mogelijk komen. Niemand

Nieuwe leden

Op onze startbijeenkomst van het jubileumjaar mochten we de volgende (20) nieuwe leden inschrijven: de heer Boerkamp uit Deventer, de heer W. van Maanen uit Terwolde, de heer en mevrouw Lemmerman-van de Worp uit Twello, de heer J. de Groot uit Voorst, de heer en mevrouw Hanekamp-Harmsen uit Terwolde, de heer en mevrouw Bauer uit Twello, de heer en mevrouw Meijer-Karsijns uit Nijbroek, mevrouw W.J. Bonenkamp-Holtkuile uit Beemte-Broekland, de heer A.J. Berends uit Nijbroek, mevrouw A. de Haan uit Twello, de heer en mevrouw van Triest-van Rijssen uit Twello, de heer en mevrouw Wullink-Klaasen uit Twello, mevrouw van Horck-Barneveld uit Twello (haar man was al lid). Ook meldde het Dorpshuis de Arend uit Nijbroek zich als lid aan.

Verder konden wij als nieuwe leden inschrijven de heer D. Doeve uit Twello, D. Dijkstra uit Apeldoorn, M. Dijkstra uit Twello, de heer en mevrouw Klein Lebbink-Klein Horsman uit Twello, de heer en mevrouw Nijhof-Olde Hanhof uit Twello en de heer J.H. de Haan uit Twello.

LEGE CARTRIDGES SPAREN VOOR DE OKV

In de studieruimte van de OKV staan dozen voor de inzameling van lege cartridges van uw printer. Door uw cartridges bij ons in te leveren helpt u onze vereniging aan extra inkomsten, die met alle activiteiten die we ontplooiën in ons jubileumjaar zeer welkom zijn. U bent tijdens de openingstijden van onze studieruimte hartelijk welkom om cartridges in te leveren.

Agenda

Jan Groenenberg en Gé Veen

Ledenvergadering en lezing op donderdag 23 april 2015

De agenda, de notulen van de vergadering in 2014, het jaarverslag en de financiële overzichten vindt u op pagina 43 en volgende bladzijden. De lezing na de vergadering wordt verzorgd door Nathalie Vossen. Mevrouw Vossen is regioarcheoloog en spreekt over de archeologie in de gemeente Voorst en zal met name dieper ingaan op de opgraving bij de Schaker in Twello en met name op het lijksilhouet en de grafgraven die daarbij zijn gevonden. Niet-leden betalen 5 euro en leden hebben gratis toegang.

Start van het jubileumjaar van de OKV op 17 januari 2015

Gé Veen

*Op 18 december 2015 bestaat de Oudheidkundige Kring Voorst 40 jaar.
Dit jubileumjaar 2015 kreeg een officiële en historische aftrap op zaterdag 17 januari jl.*

's Morgens om 9.00 uur komen de eerste vrijwilligers al binnen in het "Oude Gemeentehuis" van de Gemeente Voorst om zich voor te bereiden op de dingen die komen gaan. In de keuken zijn al dames bezig de lunch voor de vrijwilligers te maken en koffie en andere drankjes klaar te zetten voor de te verwachten bezoekers. De laatste hand wordt gelegd aan de opstelling in de oude raadszaal van de verschillende projecten, die onder de naam "Voorst Schrijft Geschiedenis" het afgelopen halfjaar zijn opgestart. De dag ervoor, vrijdag de 16e januari, konden de vrijwilligers al vanaf 15.00 uur in het oude gemeentehuis terecht dat ons belangeloos beschikbaar was gesteld door de heer Maré Elizen. De prachtige raadszaal en vroegere trouwlocatie moest voor een deel ontruimd worden om ruimte te maken voor de stands van de diverse projecten. Met veel plezier werd dit door zo'n 15 vrijwilligers gedaan.

Om 11.00 uur is het dan zover. Er zijn inmiddels zo'n 70 gasten aanwezig en onze voor-

zitter, Bert van de Zedde, heet iedereen en in het bijzonder burgemeester Jos Penninx van harte welkom. Hij is zeer verheugd dat er al zoveel mensen aanwezig zijn, leden en niet-leden van de OKV.

Burgemeester Penninx haalt het jaarthema van de gemeente Voorst "Verbinden, Versterken en Vertrouwen" aan in zijn openingsrede.

"De OKV verbindt op een geweldige manier het verleden, het heden en de toekomst van Voorst," aldus Penninx. Hij memoreert de start van de OKV in 1972 met ongeveer 12 enthousiaste mensen, een vereniging die inmiddels is uitgegroeid tot 900 leden! Verder noemt hij de eerste uitgave van het verenigingsblad "De Kronijck" in 1978. De werkruimte, eerst aan de Klokkenkampsweg, is al verschillende malen voor een andere werkruimte ingewisseld maar momenteel is deze in "Hof ten Dale" in het centrum van Twello, waar leden en bezoekers elkaar op de dinsdag, woensdag en regelmatig ook op de donderdag kunnen ontmoeten en informatie krijgen. Burgemeester Penninx refereert verder aan de wekelijkse publicaties in het Voorster Nieuws; "Het is niet alleen kennis ophalen en delen, nee vooral ook meer achtergrond en daarmee gevoel van trots en verbondenheid benoemen" zegt hij en vervolgt: "het programma van 'Voorst schrijft geschiedenis' versterkt dit historisch besef. Materiaal van vroeger laat ons regelmatig nadenken over ontwikkelingen

van vandaag. Het levert kennis en begrip op en daarmee waardering, respect en vertrouwen." Hierna verricht burgemeester Penninx, geassisteerd door voorzitter Van de Zedde, de openingshandeling door een doek voor een banner weg te nemen waardoor de tekst: "Voorst schrijft geschiedenis" tevoorschijn komt. Ondertussen hebben vrijwilligers de champagne ingeschonken en kan er geproost worden op een succesvolle dag en een mooie toekomst voor de Oudheidkundige Kring Voorst.

In de loop van deze zonnige zaterdag zijn er meer belangstellenden een kijkje komen nemen bij de verschillende projecten. Bij de genealogiegroep van de OKV werd informatie gegeven over het project "Voorst schrijft familiegeschiedenis" en kon men zien hoe van een bekende Twellose familie de familiebanden in elkaar zaten. Op de grote leestafel lag veel lectuur over de "Grenzen van Voorst" een project waar men op zoek gaat naar de exacte grenzen van de Gemeente Voorst en hoe die tot stand zijn gekomen. Ook kon men wat meer te weten komen over het project "De

Gietelse Brink" waar over de betekenis nog een nader onderzoek wordt gedaan. Met "Gemaakt in Voorst" wordt de geschiedenis in kaart gebracht van fabrieken en ambachten van vroeger en nu.

Ook was er een kleine tentoonstelling van de tekenaar/schilder Peter Visser die een aantal opmerkelijke schilderijen en tekeningen van dorpsgezichten en boerderijen heeft vervaardigd.

Bij het project "Terug naar de bron" was te zien hoe vanuit ons Voorster gebied meerdere stroompjes richting Wapenveld stromen (de Fliert, de Twellose Beek e.a.). Zij hebben eeuwenlang de vorm en de ontwikkeling van het landschap bepaald.

Bij het project "Herbergen langs de straatweg" was veel te vinden over de vroegere herbergen en dat waren er vele! Een mooie maquette van de noordelijkste herberg van onze gemeente "De Vrolijke Boer" was er te bewonderen. Bezoekers kregen inzage in een nog uit te geven boek over gevelstenen en -ankers en er werden doorlopend beelden getoond van de gemeente Voorst. Over het project "Keizersweg" zijn nog veel vragen. Bijvoorbeeld of de weg speciaal aangelegd werd voor het bezoek van Keizer Napoleon Bonaparte aan Voorst in 1811 of dat het een verzinsel van een latere straatnamencommissie was?

Overall waren bezoekers verdiept in de aanwezige lectuur en stonden groepjes mensen met elkaar te praten over de verschillende projecten. In de hal stond een grenspaal waar iedereen een briefje met een vraag of opmerking op kon plakken en aan de andere kant een tafel met vreemde, oude gereedschappen met de vraag: "welk voorwerp is dit?" Voor belangstellenden waren er een paar

korte excursies door het mooie gebouw. Er werd dan ook veel gebruik van gemaakt. Tussendoor konden de bezoekers in de keuken koffie of een ander drankje drinken en niet onbelangrijk, er meldden zich nieuwe leden aan die allen een cadeaubon ontvingen. De OKV kon ruim 150 bezoekers verwelkomen en iedere bezoeker kreeg een leuke attentie mee die beschikbaar gesteld was door Maré Elizen. Om 16.30 uur kwam er een eind aan de zeer geslaagde dag waar bezoekers en bestuur met veel plezier op terug kijken.

Van de redactie

redactie

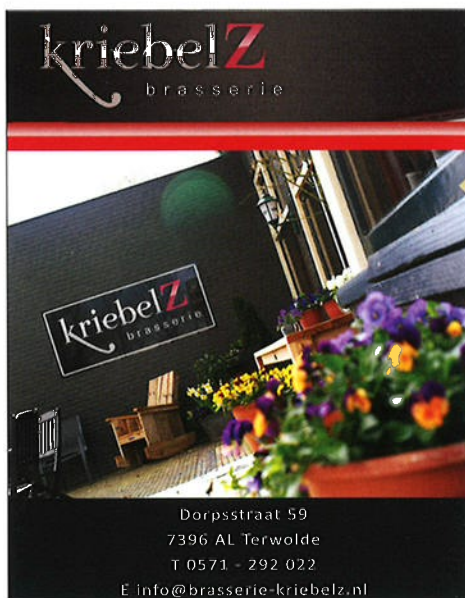
Oproep voor verhalen

De voorraad aan artikelen voor de Kroniek slinkt en daarom doen wij een oproep aan al onze lezers om het verhaal dat ze altijd al eens op wilden schrijven op papier te zetten en naar ons toe te sturen. We ontvangen ook graag familiegeschiedenissen en verhalen over uw voorouders of de plek waar ze woonden. Maar ook korte verhalen over bijvoorbeeld een bijzondere gebeurtenis uit vroeger tijd in de gemeente Voorst, een verhaal over een bijzondere vondst, een bepaald beroep dat gedurende langere tijd in één familie werd uitgeoefend. Alle verhalen zijn welkom!

Het hoeft nog niet allemaal perfect te zijn. De redactie helpt graag bij het vormgeven van uw verhaal en we nemen voordat we tot publicatie over gaan altijd contact met u op.

Heeft u een tip voor ons voor een interview met iemand met een bijzonder verhaal of een tip voor het behandelen van een bepaald onderwerp? Laat het ons weten! Stuur uw verhalen en ideeën naar kroniek@OKVvoorst.nl

De vrijwilligers konden toen weer aan de slag om het oude gemeentehuis op te ruimen. Een woord van dank aan deze enthousiaste groep is hier zeker op zijn plaats.

"Jij moet het doen"

Ineke van der Vegte-van Asselt

Met deze woorden ongeveer eindigde het gesprek waarin de heer Cromptvoets gevraagd werd voorzitter te worden van de op te richten Oudheid Kundige Vereniging (OKV). Er werd gezegd: "We hebben iemand nodig die goed papieren kan lezen en de mensen kan toespreken".

Wij praten met de heer Cromptvoets en zijn vrouw over de eerste tijd van de OKV. Over die tijd is weinig bekend bij de Kring. Er zijn geen geschreven notulen of iets dergelijks.

De heer Cromptvoets was de eerste voorzitter van de OKV. In verband met het 40-jarig jubileum hebben wij (Jan Lubberts, Auke Vlietstra, Ineke van der Vegte), de heer Cromptvoets uitgenodigd voor een gesprek. Op zijn verzoek vindt dat plaats in de werkruimte van de vereniging; hij is erg benieuwd hoe het nu gaat met de Oudheidkundige Kring.

Na de ontvangst volgt een korte rondleiding. Jack Damen vertelt over het digitaliseren van 30.000 foto's in het Adlib systeem. Het professionele systeem dat ook door musea wordt gebruikt. Met dit systeem is het mogelijk dwarsverbanden te zoeken. Door de zoekopdracht 'kerken in de gemeente Voorst' bijvoorbeeld, kun je snel alle kerkinterieurs zien en vergelijken. De heer Cromptvoets is zeer onder de indruk, het ontlokt hem de opmerking: "Chapeau OKV! Jullie kunnen trots zijn. Ik heb alleen het eerste begin maar mee gemaakt".

De heer Cromptvoets met een schilderij van zijn voormalige huis in Voorst (Binnenweg 7)

Binnenweg 7 te Voorst

Wij zijn erg benieuwd naar dat eerste begin en hoe het zich ontwikkelde tot de Oudheidkundige Kring Voorst.

De heer Cromptvoets vertelt:

“Meester De Wilde uit Gietelo wilde een oudheidkundig genootschap oprichten. Voordien gebeurde er van alles, maar niet in georganiseerd verband. Maar dan moest er wel iemand gevonden worden die vergaderingen kon voorzitten, toespraken kon houden enz., want De Wilde was wel zeer bloemrijk, maar in het zicht van een volle zaal viel hij stil. Zijn collega in Voorst, Henk Arendse, benaderde mij met de vraag of ik daar wat voor voelde. Ik was in die tijd zeer geïnteresseerd in de historie van Voorst en haar buitenplaatsen, maar ook druk met een nieuwe baan, twee kleine kinderen en de verbouwing van de boerderij aan de Binnenweg 7-9.”

Mevrouw Cromptvoets vertelt dat zij

IJsselsteentjes schoon boende en dat waren er vele, tot één dag voor de geboorte van hun van de kindje. Door alle drukte in die tijd, krijgt zij nu pas goed zicht op alle activiteiten destijds.

In de schaarse vrije tijd, als die er was, werd er gefietst naar één van de vele landgoederen in de omgeving. De Nijenbeek fascineerde vooral. Ook hij is stiekem - en wie niet in die tijd - in de ruïne geklommen, tot de tweede verdieping. Daar zakte je echt door de vloer, werd het levensgevaarlijk en moest je terug.

De heer Cromptvoets vertelt verder.....

“In eerste instantie hield ik dus ook de boot af, omdat ik er eigenlijk geen tijd voor had. Maar het bestuur in oprichting, waaronder de heer Bessels en ene mevrouw Van Heuven van de Rijksweg liet niet af, waarop het bestuur in oprichting haar laatste troef uitspeelde.

Ik zocht in die tijd een afgedankte halve molensteen om als vuurplaats in de schouw van mijn boerderij te dienen. En Bessels had er één liggen achter zijn werf. Toen kon ik geen nee meer zeggen. Dus vandaar dat er nog heden ten dage in het boerderijtje aan de Binnenweg 7-9 een molensteen ligt die als vuurplaats functioneert en vandaar ook dat ik mij een toen heb laten overhalen om voorzitter te worden”.

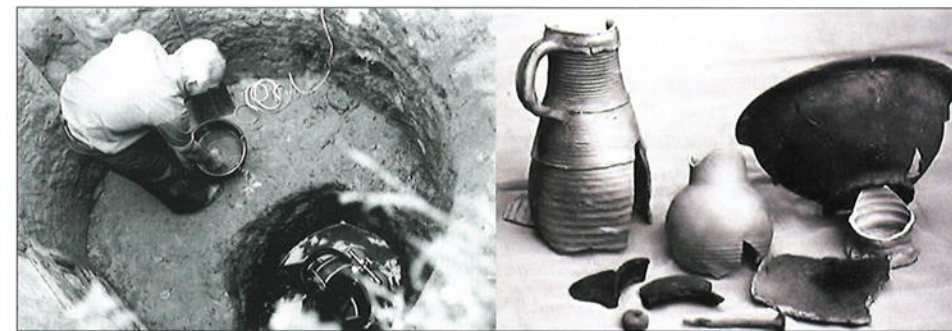
Dat bleek een sterke troef te zijn van de heer Bessels uit Posterenk. En ook de druk van meester De Wilde - we hebben iemand nodig, die goed papieren kan lezen en de mensen kan toespreken en *“jij moet het doen”*- werkte uiteindelijk.

Verder vertelt de heer Cromptvoets.....

“In de - toen nog - verwaarloosde oude tuin naast onze boerderij, waar voorheen kassen lagen en nu nog de ooievaar op de schoorsteen daarvan broedt (die voor

het eerst na lange tijd weer kwam op de dag dat onze zoon geboren werd) heb ik indertijd met Ten Hove nog een oude houten put opgegraven waar allerlei interessante dingen uit kwamen, die vast nog ergens liggen opgeslagen. Helaas liep de put na een tijdje onder water zodat we nog enige tijd hebben gedoken met een duikersuitrusting. Maar uiteindelijk hebben we moeten stoppen omdat het te gevaarlijk werd”.

De heer Cromptvoets groef met de heer Ten Hove (treinmachinist uit Voorst). Het is nu nog bekend dat deze het liefst alleen groef om zoveel mogelijk verstoring van de bodem te voorkomen. In de put uit de 8^e eeuw werden o.a. resten van oude potten, een maalsteen, een uitgeholde boomstam, een koehoorn en een pijp gevonden. Ze liggen nu in vitrines in de kerk van Voorst. De heer Ten Hove heeft ze geschonken aan de kerk.

De heer Ten Hove aan het werk in de put en daarnaast enkele vondsten (bewaard in de kerk te Voorst).

Zo waren er contacten ontstaan tussen verschillende mensen:

Meester De Wilde, meester Rengersen, de heer Bessels, de heer Ten Hove, meester Arendse, de heer Vredenberg, de heer Jeswiet. Zij waren *“gedreven liefhebbers en hobbyisten van de oudheid en geschiedenis van Voorst en omgeving”*. Ook mevrouw Van Heuven behoorde tot dat groepje, voor zover bekend werkte zij bij het archief in Zutphen.

Rond 1975 kwam dit groepje regelmatig bij elkaar, eerst in ‘Het Wapen van Gelderland’ aan de Wilhelminaweg (het huidige speelparadijs, pannenkoekenhuis). Later kwam men bij elkaar in huiskamers.

De groep wilde ook de belangstelling bij anderen wekken voor "geschiedenis en oudheid" in de directe omgeving. Men trok er ook met elkaar op uit, er werd gewandeld op de Voorsterklei en men is met de bus naar Xanten geweest.

Voor de sommigen ging het niet snel genoeg. Men mopperde regelmatig op de heer Crompvoets, dat deze te weinig deed voor de oprichting.

Van die tijd zijn geen geschreven documenten, verslagen, bekend. Uit overlevering is bekend dat de oprichtingsdatum 18 december 1975 is. Wel is bekend van die beginfase dat men een vereniging wilde oprichten voor de *hele* gemeente Voorst. Beschrijvingen van oude historische plaatsen en gronden, bijvoorbeeld in Nijbroek en Terwolde, moesten net als van Voorst, bewaard worden voor toekomstige generaties.

Verhalen over kleurrijke mensen uit die tijd worden verteld tijdens onze bijeenkomst, bijvoorbeeld over meester De Wilde. Wat kon hij in prachtige zinnen spreken, met vervoegingen en al (bijvoorbeeld: in den huize van.....bevond zich den grooten). Als hij vertelde hing iedereen aan zijn lippen: hij kon prachtig verhalen vertellen!

Maar ook bijzondere voorvallen komen in de herinnering terug. Meester De Wilde zei elk jaar tegen 5 december: *"Sinterklaas komt niet aan bij ons, wij hebben geen spoor, geen sloten en wateren, maar Sinterklaas komt bij ons van zolder".*

En dat geloofden alle kinderen, want de Sint kwam op 5 december van de schoolzolder. En dat ging bijna mis toen: die keer dat Sint nieuwe deftige schoenen voor een bruiloft had gekocht en aan had gedaan.

Meester De Wilde vertelde over die nieuwe schoenen op het moment dat Sint de ladder afkwam van zolder. Op de één na laatste sport van de ladder ging het mis, Sint gleed uit en zei een heel lelijk woord! Meester De Wilde zette luid een lied in en hoopte dat geen kind had gehoord wat Sint zei!

De statuten zijn notarieel verleden op 8 maart 1978.

De OKV is nu formeel opgericht en erflatingen en legaten kunnen in de beste orde in ontvangst genomen worden, zo vermeldt het eerste verslag. Dat verslag is van woensdag 8 maart, de eerste formele ledenbijeenkomst in 't Stations Koffiehuis in Twello. Vanaf dat moment zijn er notulen en verslagen bewaard gebleven.

Zo wordt er ook melding gemaakt van een college 'oude handschriften lezen' en over opgravingen in de zeer oude Nederlands Hervormde kerk in Voorst.

Maar ook wordt vermeld dat niet betalende leden *"met zachte hand worden gemaand tot het alsnog voldoen aan hun verplichting"*. De kascommissie wordt benoemd om *"het gouden kalf van de vereniging te bejureren"* weer zo'n prachtige woordspeling van meester De Wilde, voor 'de kascontrole'.

De ledenvergadering wordt vervolgd met een lezing over Dijkverzwaring en Geschiedenis. Uiteindelijk sluit de voorzitter de vergadering: *"met woorden van dank en een beheerste dreun met de imitatie-mesolitische jachthamer"*.

Misschien moeten we nu nog op zoek gaan naar verhalen van het allereerste groepje enthousiaste mensen, in de tijd voor 1975.

Half april 1978 komt het eerste nummer van het orgaan van de Kring, Kronijck, uit. In het ten geleide schrijft de voorzitter gedachten en woorden die ons ook nu nog uit het hart gegrepen zijn.

Voorst is een dorp, of nog liever een gemeente, vol historie. Oude geschriften beginnen hun relaas al twaalf eeuwen terug en van nog veel vroeger vertellen stille getuigen in het land -gratheuvels uit de ijzertijd- en de diep in de grond verborgen scherven en brokstukken, van wat ooit een mensenhand bediende.

Dit verhaal, deze kroniek der geschiedenis, dringt zich nooit op, maar moet ontdekt worden.

Onze Oudheidkundige Kring herbergt onder haar leden vele kenners die ons kunnen helpen het verhaal van volk en streek weer na te vertellen.

Vanuit de kroniek der geschiedenis krijgt de werkelijkheid van vandaag een ander gezicht, ontdek je pas wat het ons omringende landschap kan vertellen.

Ik ben blij dat de Oudheidkundige Kring nu zover is, dat door regelmatige bijdragen van vaste auteurs en leden met uiteenlopende belangstelling, het verhaal, de kroniek van de tijd, geschreven kan worden en wat belangrijker is, binnen onze kring kan worden verspreid zodat de mensen met gelijkgerichte belangstelling elkaar kunnen vinden en er nieuwe, leerzame contacten kunnen ontstaan.

Verder is het niet onbelangrijk dat het Bestuur voortaan een spreekbuis heeft voor mededelingen en nieuwtjes, maar beter nog is het als dit blad gaat fungeren als spreekbuis voor de leden.

Tot slot dank ik de redactiecommissie voor hun inspanning om de "Kronijck" het licht te laten zien en ik wens deze waardevolle uitbreiding van de Kring een lang en voorspoedig leven toe.

DE VOORZITTER.

Uit de eerste aflevering van - toen nog - de Kronijck, waarin voorzitter Crompvoets een voorwoord schreef,

Heel kort na het verschijnen van de eerste Kronijck kreeg de heer Crompvoets een nieuwe baan in zijn geboortestreek en het gezin verhuisde naar het zuiden.

De heer Crompvoets en zijn vrouw overwogen om - na de hernieuwde kennismaking met de OKV - weer lid te worden.

Wij danken hen hartelijk voor het aangename, geanimeerde gesprek.

Kroniekpost

redactie

We ontvingen:

De heer S.J.Th. Homan verrijkte onze bibliotheek met het door hem geschreven boek: "Huize De Rechthoek" met de ondertitel 'bijzondere verbinding tussen Twello en Deventer'.

Voor ons fotoarchief ontvingen we van de heer B. Gruntjes foto's van leerlingen en leerkrachten van de voormalige Katholieke Huishoudschool "Maartenshoek".

De heer Spieker schonk ons school- en straatfoto's uit de omgeving van het Molenveld.

Mevrouw T. Palm-Jansen uit Twello stelde ons in de gelegenheid om een aantal foto's te scannen voor het OKV-archief. Het betreft oude foto's van de familie Jansen uit Wilp, foto's gemaakt bij uitvoeringen van V&K, de Twellodians en schoolfoto's. Een waardevolle en welkome aanvulling.

Nieuwe website

Half december is de nieuwe website van de stichting IJsselhoeven, www.ijsselhoeven.nl in gebruik genomen. De achterliggende techniek raakte wat verouderd én men

wilde naar een wat frisser uiterlijk. Commentaar en suggesties over de website zijn uiterst welkom. Rechtsboven op de website ziet u de optie 'Inloggen/registreren'. Daarmee kunt u een persoonlijk profiel aanmaken. U vult uw naam en adresgegevens in en kiest een gebruikersnaam-wachtwoord. Als onderdeel van uw profiel kunt u interessegebieden aanvinken. IJsselhoeven wil proberen met nieuwsbrieven en andere mailing hun doelgroep zo gericht mogelijk te benaderen, waardoor u belangrijke zaken niet mist, maar ook zo min mogelijk overbodige mails krijgt.

Jubileumjaar

Onze voorzitter, Bert van de Zedde stuurde onderstaand berichtje naar de medewerkers van de OKV:

Het was een bijzondere aftrap van ons jubileumjaar. Wat een saamhorigheid onder de vrijwilligers. De goede organisatie en natuurlijk de accommodatie! De reacties van bezoekers waren positief. Kreeg ook nog reacties via facebook, twitter en mail. Dank aan allen die meewerkten aan de voorbereiding en uitvoering.

Uit de nieuwsbrief van de stichting IJsselhoeven namen we het onderstaande bericht over:

"Als gebinten konden vertellen", gebundelde boerderijverhalen

De afgelopen periode zijn bijzondere boerderijverhalen opgetekend en deze worden uitgegeven in een boekje. Het eerste exemplaar van het boekwerk wordt op vrijdagmiddag 20 maart aangeboden

aan Gedeputeerde Hester Maij van de Provincie Overijssel. Vanaf die datum zal dit leuke boekje ook te koop zijn in de webwinkel van St. IJsselhoeven: www.ijsselhoeven.nl/webwinkel

Advies: snel bestellen, de oplage is beperkt!

Archieven Waterschap

Vanaf dinsdag 6 januari zijn de toegangen van de archieven van (de voorgangers) van het Waterschap Vallei en Veluwe online te bekijken. De archieven die van een toegang zijn voorzien, zijn vanaf deze datum ook in te zien in de studiezaal.

In september 2014 tekenden het Gelders Archief en het Waterschap Vallei en Veluwe een dienstverleningsovereenkomst, waarin beide partijen overeenkwamen dat het Gelders Archief de waterschapsarchieven per 1 januari 2015 gaat beheren. De waterschapsarchieven (circa 70 archieven en archiefjes) met een totale omvang van circa 770 meter zijn de afgelopen maanden vanuit Amersfoort en Apeldoorn verhuisd naar onze depots in Arnhem. Het gaat bijvoorbeeld om het archief van het Polderdistrict Veluwe en voorgangers (1595-1984) en het archief van de Dijkstoel van het polderdistrict Wageningen en Bennekom (1624-1949).

De meeste archiefbestanden van het Waterschap Vallei & Veluwe beschikken over een online te raadplegen inventaris. Zie ook www.geldersarchief.nl

70 jaar Bevrijding

Dit jaar is het 70 jaar geleden dat wij bevrijd zijn. Dat wordt in Wilp dit jaar op 12 april groots gevierd. De twee noodbegrafplaatsen, die in Wilp aangelegd waren in 1945, worden door het organiserend

comité nagebouwd, compleet met kruizen met de namen erop. Eén in het dorp, de andere bij museumboerderij "De Kribbe". Op 12 april, omstreeks 12.00 uur, arriveren de legervoertuigen van "Keep them Rolling" bij het herdenkingsmonument aan de Marsstraat aan de IJssel. Daar wordt een minuut stilte gehouden, er worden bloemen gelegd en burgemeester Peninx houdt een toespraak. Voor muzikale omlijsting zorgen *The Highland Regiment Pipes & Drums* uit Deventer. Vandaar gaat de colonne naar de begraafplaats bij "De Kribbe". Ook daar een minuut stilte en schoolkinderen leggen bloemen. Hier zal de heer G. Hassink (ooggetuige) een verhaal vertellen.

De tocht wordt vervolgd naar de begraafplaats in het dorp waar ook een minuut stilte in acht wordt genomen en bloemen worden gelegd.

In dorps huis "De Pompe" krijgen de deelnemers en de schoolkinderen koffie of een ander drankje en een broodje aangeboden.

Op 9 april, 's avonds om half acht, wordt er een lezing gehouden in "De Pompe" over de bevrijding, door de heer B. ten Bosch. De zaal wordt "aangekleed" door de heer J. Smit met foto's en voorwerpen uit de oorlog.

Van 9 april tot en met 5 mei is er een oorlogsfototentoonstelling in de kerk van Wilp.

Het organiserend comité zou het leuk vinden, als de mensen op 12 april zo veel mogelijk gekleed gaan zoals tijdens de Bevrijding en natuurlijk hangt iedereen de vlag uit.

Red: Het organiserend comité bestaat uit: Frits Pluimers, Arie Bruntink, Hannie Kempink, Gé Lenselink en Bertus ten Bosch.

B. ten Bosch

In memoriam Linton Arthur Stephenson

redactie

In twee recente nummers van *Kroniek* (2013-4 en 2014-2) kon u kennis nemen van de oorlogservaringen van Linton Stephenson, die in de nacht van 11 op 12 juni 1943 bij het neerschieten van zijn vliegtuig aan zijn (beschadigde) parachute neerkwam in Teuge. Onlangs kreeg de OKV bericht van het overlijden van Linton Arthur Stephenson op 10 februari 2015.

In een bericht van de familie op de website van de begraafplaats in Calgary lezen we :

Linton Arthur Stephenson overleed vreedzaam op 94-jarige leeftijd, omgeven door de liefde van zijn vrouw en familie, in een ziekenhuis in Calgary.

Hij verliet in 1941 de familieboerderij in de buurt van Girvin om opgeleid te worden tot bemanningslid van een militair vliegtuig. In het voorjaar van 1943 trad hij toe tot de bemanning van een nieuwe Lancaster, als staartschutter.

Vanuit Waltham, Yorkshire vloog hij mee met drie succesvolle missies, maar op de vierde werd het toestel neergeschoten boven Holland. Linton was de enige overlevende in die noodlottige nacht en wonder boven wonder overleefde hij een periode van meer dan twee jaar in krijgsgevangenkampen.

Linton stond bekend als een zachte, zorgzame en bedachtzame man, maar één met een ongelooflijk sterk oplosings- en doorzettingsvermogen en grote zelfdiscipline. Hij hield van muziek, hockey, zijn vrienden en zijn familie: hij hield van het leven.

Linton laat naast zijn liefhebbende vrouw Joyce (68 jaar), een zoon (Terry) en twee dochters (Debbie en Lorna) en klein- en achterkleinkinderen na.

In plaats van bloemen wordt het Calgary Aero Space Museum als suggestie voor het doel van een gift genoemd.

Op 26 februari vond een er een afscheids-bijeenkomst plaats in de kapel van Mountain View Memorial Gardens in Calgary.

De uitvaartorganisatie heeft een herinneringssite in het leven geroepen waarop reacties (kunnen) worden gezet. Iedereen wordt door de familie uitgenodigd om daaraan een bijdrage te leveren en bijvoorbeeld iets in het condoleanceregister te zetten of eventuele herinneringen aan Linton, zoals foto's e.d. aan de site toe te voegen.

Kijk op: www.mountainviewmemorial.ca, klik (midden boven) op *obituaries & tributes* en tik in: Linton Stephenson. U komt dan bij de pagina's over Linton Arthur Stephenson. De OKV heeft de artikelen over Linton uit *Kroniek* op de site gezet.

Van onze zusterverenigingen

Redactie

Wegens ziekte van Gerard Vrieling verzorgde de redactie deze keer de bloemlezing uit recente uitgaven van onze zusterverenigingen.

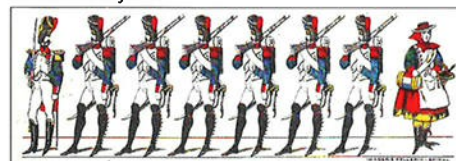
Oud Bathmen, 34^e jg. Nummer 4, december 2014

Onder de titel "Als scherven werkelijk geluk brengen", treft u het verslag aan van een lezing door Bart Vermeulen, archeoloog bij de gemeente Deventer, over de archeologische opgravingen in het Stadhuiskwartier. Zie ook de website: www.deventer.nl/archeologie

Rondom de Toren (Wijhe), nr. 99, december 2014

Een verhaal over de soldaten (conscrits) voor de legers van Napoleon. Met name over twee broers uit Wijhe, Jacob en Teunis Hogenakker. Hun ervaringen illustreren een aantal facetten van de dienstplicht voor de legers van Napoleon. Verder een artikel over de buurtschap Marle en het verschijnen van een boek over de Nicolaaskerk in Wijhe.

Ampt Epe, nummer 200, december 2014

In dit 200^e nummer van het verenigingsblad kijkt de redactie terug naar pareltjes uit de lokale geschiedenis van Emst, Epe, Oene en Vaassen. Een groot deel van dit nummer gaat over Kozakken die ruim tweehonderd jaar gelden in onze streken rondzwierven. Streekarchivaris Gerrit Kouwenhoven heeft uit de archieven interessante verhalen opgedoken en vertelt daarover in een artikel van 28 pagina's onder de titel: De 'Ommekeer van zaken' eind 1813, begin 1814; De Kozakken verjagen de Fransen.

De Marke, jg. 38, no.4

De Marke is het orgaan van de Oudheidkundige Vereniging "De Marke", met als werkgebied de plaatsen Beekbergen, Brummen, Eerbeek, Hall, Hoenderloo, Klarenbeek, Loenen en Ugchelen.

Een groot deel van deze uitgave gaat, onder de titel : Het drama Boschoord – 10 december 1944, over het bombardement in Loenen dat aan vijftig personen het leven kostte, waaronder achtentwintig evacués uit Arnhem.

hun huidige eigenaren in een eendaagse tentoonstelling bijeengebracht in het dorpshuis De Arend te Nijbroek. Dat gebeurt op zaterdag 12 september 2015, de eerste dag van het Open Monumenten-weekend van dit jaar. Het moet de eerste keer worden dat alle schilderijen - behalve de deelverzameling die in de zeventiger jaren werd getoond in Epe - elkaar weerzien sinds 1850. Met eigenaren die elkaar in het algemeen niet kennen, maar wel een ding gemeen hebben: de grote liefde voor hun 'Visser'.

Als onderdeel van de tentoonstelling gaan experts met het publiek in op vragen zoals: 'Waaraan herken je een echte Visser', 'Wat is echt en onecht' en 'Hoe kwam Visser aan zijn bijzondere techniek en aan het rare perspectief'. En ook: 'Wat is er op de schilderijen te zien'.

Alle plaatsen waar Visser 160 jaar geleden stond, worden in de komende maanden gefotografeerd, zodat precies is te zien wat er is veranderd. Ook gaan we met het publiek kijken wat de schilderijen vertellen over klederdracht, gebruiksvoorwerpen, huizenbouw en landbouwgeschiedenis uit die tijd. Daarmee geeft Visser ons een kijkje in de 19de eeuw, net toen de fotografie op het punt stond om door te breken.

Oproep

Iedereen die zin heeft om aan het Visser-project mee te doen is welkom. We staan nog aan het begin en gaan veel reizen naar Visser-locaties op de Veluwe, in Sal-land en de Achterhoek om de originelen op te sporen, te bekijken en met de eigenaren te praten en te overleggen. Ook als je het leuk vindt om de tentoonstelling praktisch op te zetten, dan ben je van harte welkom.

En dan zijn er natuurlijk nog onbekende 'Visser's'. Misschien hangt er een bij u thuis of weet van het bestaan ervan. Neem contact op met OKV en we zullen kijken hoe we die Visser mee kunnen laten doen met de reünie van 12 september.

Literatuur

- [1] H. Huiberts, onbekend krantenartikel, 12 december 1971
- [2] G.S. van Lohuizen, Ampt Epe, nr 38, april 1976
- [3] G.S. van Lohuizen, Ampt Epe, nr 81, december 1987
- [4] W. Terwel, Het mysterie "P. Visser", Ampt Epe, nr 124, oktober 1998 (*de artikelen [2]-[4] zijn in herdruk verschenen in Ampt Epe nr 201, februari 2015*)
- [5] Zicht op Voorst, uitgave nr 8, Oudheidkundige kring Voorst, 2002

Kapsalon
oolman

Tel. 0571 - 271423 - Stationsstraat 1
7391 EG Twello

meer dan 225 jaar

Flying Officer Maurice Preston Laycock, een Canadese Typhoon-piloot

K.W. (Wilco) Gorter

Op de begraafplaats in Terwolde bevindt zich een zevental oorlogsgraven van het Britse Gemenebest. Het gaat om twee Canadezen en vijf Engelsen. Zes van de omgekomen vliegers behoorden tot de bemanning van de Lancaster-bommenwerper die op 12 juni 1943 nabij vliegveld Teuge neerstortte (in het veld tegenover boerderij "De Weelten-kamp" aan de Zanden). Achter deze zes oorlogsgraven bevindt zich het graf van Flying Officer Maurice Preston Laycock, een Canadese Typhoon-piloot van 439 Squadron (Royal Canadian Air Force).

Maurice Preston Laycock werd in 1923 geboren en was de zoon van G.P. en S. Esma Laycock die woonden in Shellbrook, Saskatchewan, Canada. Maurice ging in dienst bij de Canadese luchtmacht en werd opgeleid tot jachtvlieger. In januari 1943 kwam hij bij het No. 123 (Army Co-operation Training) Squadron terecht, dat in Debert, Nova Scotia was gestationeerd. Dit squadron werd later omgevormd tot No. 439 (Fighter Bomber) Squadron en kwam op 14 december 1943 aan in Bournemouth, Engeland. Bij het 439 Squadron begon hij te vliegen op de Hawker Typhoon fighter-bomber, een éénmotorig jachtvliegtuig. Begin 1944 werd Maurice bevorderd tot de rang van Flying Officer.

*Flying Officer Maurice Preston Laycock, J.22035.
(foto via Mr Ken Laycock, Canada)*

Maurice Preston Laycock had achteraf gezien veel geluk op 22 juni 1944, toen hij en zeven anderen een missie naar Normandië vlogen ter ondersteuning van de grondtroepen tijdens de invasie (die begon op 6 juni '44, D-Day). De vliegtuigen hadden elk één 500 lb bom en één 45 gallon drop tank bij zich (een extra brandstoftank die kon worden afgeworpen). Kort nadat Maurice het Kanaal was overgestoken en Normandië was binnengevlogen kreeg hij met mechanische problemen te maken en moest zijn Typhoon op één van de

noodlandingsbanen van het bruggenhoofd landen, ergens in Normandië. Hij keerde later op de dag naar zijn basis (Hurn, Zuid-Engeland) terug, met een fles Franse wijn als souvenir en bewijs dat zijn squadron voor het eerst in Frankrijk was geland.

In oktober '44 was het Squadron, als onderdeel van de *2nd Tactical Air Force* (2TAF), gestationeerd op vliegveld B78 in Eindhoven. Als zoveel squadrons in de 2TAF was het hun taak om vanuit de lucht ondersteuning te bieden aan de geallieerde grondtroepen. Op zaterdag 28 oktober 1944 nam het squadron deel aan een missie waarbij honderden bommenwerpers en jachtvliegtuigen werden ingezet om spoorlijnen, bruggen en willekeurige andere doelen (zogenoemde *targets of opportunity*) te bestoken, alsook om verkenningen uit te voeren. Maurice Preston Laycock nam met zes andere Typhoon-piloten van zijn squadron deel aan een missie om de spoorbaan tussen Deventer en Twello te bombarderen. (In het zogeheten *War Operations Record Book - Form 541* van 439 Squadron staat

geschreven dat de vliegtuigen volgens planning om 06.10 uur moesten opstijgen en om 09.10 uur weer terug zouden moeten zijn op de basis.) De spoorbaan werd echter sterk verdedigd. Zijn Hawker Typhoon 1B (MN870, 5V-P) werd door Duits luchtdoelgeschut getroffen. Het toestel vatte vlam en crashte vervolgens in de tuin van Huize Het Holthuis (ter hoogte van de duiventil) in Twello. Maurice Preston Laycock kwam helaas bij de crash om het leven. Hij werd slechts 21 jaar.

M.P. Laycock was op die bewuste dag met zijn 77ste operationele vlucht bezig, en daarmee al ver gevorderd met zijn tweede *tour* (termijn van operationele inzet). In het *War Operations Record Book - Form 540* staan voor die dag in het Engels twee stukjes tekst geschreven waarin hij wordt

genoemd (deze zijn op internet na te lezen: www.basher82.nl/Data/terwolde/laycock.htm). In één van die stukjes valt ook te lezen dat de aanval werd geleid door een zekere *Flight Lieutenant* Jimmy Hogg. Het was die ochtend mooi weer; het doelwit was daardoor goed te zien. Men kwam vanuit het westen aanvliegen, parallel aan de spoorbaan.

"Jimmy Hogg led the Squadron into the air with 500 lb bombs (.025 tail) slung on their racks with intent to prang the rails running west from Deventer, Holland, at a point about four

miles from the town. It was a beautiful morning and the target stood out clearly in spite of a slight haze. The boys approached from the west so as to avoid the town, flying parallel to the track; they rolled to the left and dived from east to west."

In de provincie Saskatchewan in Canada is als eerbetoon een meer naar Maurice vernoemd: "Laycock Lake" (geografische co-

ordinaten: 54°08' Noord en 104°47' West). Dat vernoemen van meren gebeurde in de jaren '60 in die Canadese provincie wel meer. Op die wijze worden de tijdens de Tweede Wereldoorlog gesneuvelde militairen uit die provincie permanent in ere gehouden. Op 4 mei 2004, 60 jaar na de crash, kwam kolonel Mike Whitty, de toenmalige Canadese luchtmacht-attaché in de Benelux naar de herdenkingsplechtigheid in Terwolde. Hij legde daar namens de Canadese ambassade een krans op het graf. Een waardig en oprecht eerbetoon voor een landgenoot die zijn leven gaf voor de bevrijding van Nederland. Al vele jaren leggen schoolkinderen uit Terwolde op 4 mei 's avonds bloemen op de oorlogsgraven. Het is belangrijk dat deze traditie in ere wordt gehouden.

Geraadpleegde bronnen:

www.thisisme.ca/439squadron
www.basher82.nl/Data/terwolde/laycock.htm
www.canadianwings.com/Squadrons/squadronDetail.php?No.-439-Squadron-95
<http://raf-lincolnshire.info/439sqn/439sqn.htm>
<http://en.wikipedia.org> (Hawker Typhoon en Normandy landings)
 Commonwealth War Graves Commission:
www.cwgc.org
 Eigen archief

Hawker Typhoon 1B van 439 Squadron op Eindhoven (B78), 2 april 1945.
 (foto PL-42818 via National Defence Image Library, Canada)

expert

Expert Twello

zedwell
finance & organisatie

www.zedwell.nl
 E info@zedwell.nl
 M 06 - 53678562

Koningin Wilhelminaweg 15
 7391 ER Twello

Boerderij de Bellinkhof

Jan Groenenberg

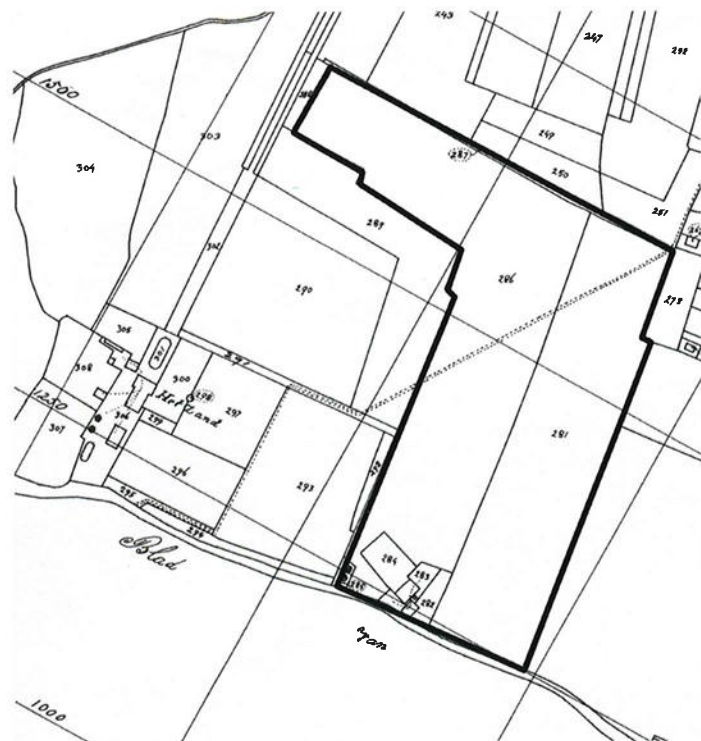
Sinds 11 oktober 2013 is de gemeente Voorst een landgoed rijker met de naam Nieuw Bellinkhof. De grootte van het landgoed is ± 21 ha en het ligt ten oosten van Twello, ingeklemd tussen het Buddezand, de Voordersteeg en de Wilpsedijk.

Het initiatief voor het landgoed werd in 2001 genomen door de families Van der Linde en Klunder en de stichting IJssellandschap. In mei 2004 werd het eerste voorstel ingediend en goedgekeurd door de gemeente Voorst en de provincie Gelderland. Met de realisatie in 2013 kent het landgoed een geschiedenis van ongeveer twaalf jaar.

De naam van het nieuwe landgoed verwijst naar de boerderij de Bellinkhof aan de Voordersteeg. De geschiedenis van deze oude boerderij is een stuk langer. In dit artikel wordt de rijke historie van deze boerderij en haar bewoners beschreven.

Ligging van de Bellinkhof

De Bellinkhof ligt op een noordelijke uitloper van een oeverwal. De namen 'het Zand' en 'Buddezand' verwijzen naar de zandige ondergrond. Het noordelijk deel van de oeverwal bestaat uit kalkhoudend fijn zand, mogelijk uitgespreid tijdens dijkdoorbraken waarbij diepe gaten zijn geslagen (de Lazaruskolken).

Het zuidelijk deel bestaat uit fijn en lemig rivierzand. De zandgronden zijn altijd in gebruik geweest als gras- of bouwland.

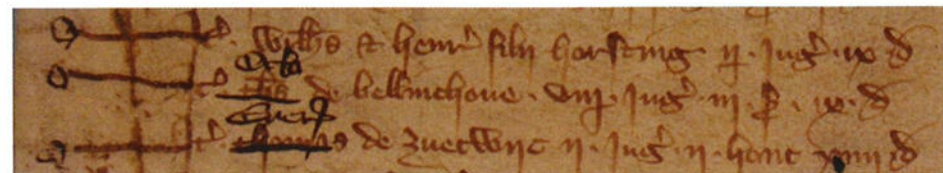
Hoewel de oeverwalen langs de IJssel al sinds de prehistorie bewoond waren zijn er bij oriënterend onderzoek geen aanwijzingen gevonden die kunnen duiden op een archeologische vindplaats.

De Bellinkhof ten noorden van de Voordersteeg met de direct bij de boerderij gelegen landerijen.

Schuin over het perceel loopt het voetpad. (kadasterkaart 1832)

Eerste vermeldingen

De geschiedenis van de boerderij de Bellinkhof gaat in ieder geval terug tot de 14e eeuw. In de tijslegger van 1348 vinden we de boerderij terug onder de naam Bellinchove.

Vermelding Bellinchove op de tijsrol van 1348

De eerste vermelding van de Bellinkhof, waarbij ook de eigenaren worden genoemd is uit 1564. Het "erff ind guedt genaempt Bellinckhoff" wordt door de erfgenamen van Wolter Custer verkocht aan Jan Culicker. De Bellinkhof werd verpacht want er staat "daer eertijts Goert Aerts op gewoent heeft". Het erf werd verkocht met gerechtigheid binnen- en buitendijks en het recht op de gemene grond van het Berchler Sandt en was gelegen onder Wilp in de buurschap Berchler.

Ook vinden we hier de vermelding van een voetpad dat in de 19e eeuw nog tot veel discussie zou leiden. We vinden het terug in de zin: twee akkers land aan 't eind van de bongerd "daer die gemeijne voetpad doergaet".

De proost van de Proosdij van Deventer krijgt uit het gehele goed per jaar 13 ½ mud "weeck schipsaet" (mogelijk zomerkoren).

Jan Gerrits Vernholts erf opt Zant

De naam Bellinkhof wordt in het Verpondingskohier van Wilp van 1648 niet vermeld. Wel vinden we de "13 ½ molder haver aen de Praesdije van Deventer" terug onder "Jan Gerrits Vernholts erf opt Zant".

"Huijs en hoff doet 16 goudgulden, een jarich vercken en 10 gulden cens tot een voormede". Voor huis en hof moet worden

betaald 335 gulden en voor onderhoud mocht het maximum bedrag van 12 gulden worden afgetrokken.

Jan Gerrits Vernholt is dus eigenaar van de Bellinkhof geworden. Hoe hij het in bezit heeft gekregen is onbekend. Het erf werd gepacht door Jan Janssen. In het register van de keurhaver van 1709 tot 1721 staat dat de Bellinkhof eerder 'Vaalholts erve' heette. Mogelijk is dit een verbastering van 'Vernholts erve'.

In 1644 komt Jan Gerrits Vernholt nog voor in een proces ter Hoge Bank en Klaring van Overijssel tegen Anna Margaretha van der Recke, weduwe van Diederik van den Rutenberg tot Zuthem en Staverden, over de terugbetaling van tins op het in 1634 verkochte erve en goed Elshof in Aardenbroek onder Wilp.

In 1692 zijn Aaltjen Hester Hofs, weduwe van wijlen Herman Janssen ter Heege, met haar twee zoons Gerhard en Aelbert ter Heege eigenaren van de Bellinkhof. Waarschijnlijk betreft het de Deventer familie ter Heege.

Op 26 juli 1683 wordt een Herman ter Heege begraven in de Lebuïnuskerk te Deventer. Waarschijnlijk is dit de echtgenoot van Aaltjen Hester Hofs. Ook is er een Harmen Jansz. ter Heege wonend in de Assenstraat te Deventer die begraven zou zijn op 2 oktober 1728.

Aeltjen Hester Hofs en haar zonen sluiten in 1692 een lening af van duizend gulden bij Geertruid Leuninx, de weduwe van Cornelis Vos, in leven burgemeester van Deventer. Per jaar betalen ze een rente van 50 carolus guldens (5%).

Misbetalinge

Op 19 april 1700 wordt de lening van duizend gulden afgelost door Berent Warninck. Blijkbaar was hij eigenaar geworden van de Bellinkhof of een deel daarvan. Berent Warninck was bierbrouwer te Deventer en was tevens pachter van de in 1700 ingestelde tol te Twello op de weg van Apeldoorn naar Deventer. Hij werd op 7 maart 1701 begraven in de Lebuïnuskerk. Op 1 april 1701 werd *"besaet gedaan"* (soort beslaglegging) op zijn roerende en onroerende goederen vanwege zijn *"misbetalinge"* om *"te verhalen sijn verschulde pachtpenningen en die gedurende sijn pachtjaren noch souden mogen verschulden"*.

De pacht van de tollens was in principe voor zes jaren aangegaan en die waren nog lang niet voorbij. Er werd beslag gelegd op het erve Bellinkhof, de landen *"de Waterfluijt en den Blaesbalch"* en een huisje in het dorp Wilp.

In 1703 moet de schout van Voorst, Gerhard Daendels, in opdracht van Jan van Arnhem, landdrost van Veluwe en de ambtsjonkers van Voorst *"over de sake van de Teugseweg arrest en besaet te doen"* op de gereede en ongereede goederen van de erfgenamen van Berent Warninck *"gewesene pachter van 't weggelt en tol over de voorschreven wech"*.

Het lijkt erop dat een deel van de Bellinkhof wordt verkocht om de schuld af te lossen. Het deel dat toekomt aan Jacob Boerboom, is uitgesloten van de verkoop. Hij had zich in 1698 bij de verpachting van de tol te Twello borg gesteld voor Berent Warninck en wilde compensatie voor het

bedrag dat hij moest betalen in verband met die borgstelling.

Clara Warnink trouwt op 20 september 1709 met Jacob Haak afkomstig uit Zutphen. Zij wonen beiden in de Noordenbergstraat te Deventer. Clara Warnink bepaalt in 1720 in haar testament dat haar man universeel erfgenaam wordt, maar dat daarvan uitgezonderd zijn de Bellinkhof en de Blaasbalg. Die legateert ze aan de heer Wolter ten Brink *"der rechten dr. en griffier van de Heeren van de Ridder-schap van Overijssel"*.

Jacob Haak wordt op 9 april 1725 begraven in de Lebuïnuskerk. Na het overlijden van haar man verandert Clara haar testament op 13 augustus 1725 en wordt de heer burgemeester Jacob ten Brink (zoon van Wolter ten Brink) de universele erfgenaam. Wolter ten Brink was in 1725 nog niet overleden maar mogelijk was zijn leeftijd van 71 jaar de reden om diens zoon Jacob tot erfgenaam te maken.

Clara Warnink wordt op 11 februari 1726 begraven in de Lebuïnuskerk. Volgens haar testament wordt nu Jacob ten Brink, burgemeester te Deventer, eigenaar van de Bellinkhof.

Jacob ten Brink was van 1712 tot 1716 lid der gezwoorenen van de Bergstraat. Van 1716 tot 1757 burgemeester van Deventer. Verder was hij cameraar, muntmeester, gecommitteerde op den landdag en tot den Raad van State.

Wat de relatie tussen Clara Warnink, Jacob Haak en de familie Ten Brink precies is, is niet duidelijk geworden. Wel is bekend dat er een grafsteen in de Lebuïnuskerk ligt waar de namen Ten Brink en Haak beide opstaan.

Vreemd is wel dat in het register op de keurhaver van 1709 tot 1721 nog steeds

Aeltjen Hester Hofs, de weduwe van Harmen Jansen ter Heege als eigenaar van de Bellinkhof wordt genoemd en niet Clara Warnink en haar man.

Blijkbaar was het erve in eigendom bij verschillende eigenaren. Voor welk deel de verschillende eigenaren het goed in bezit hadden blijkt niet uit de archieven.

Misschien voor een klein deel vanwege de afgeloste schuld van 1000 gulden (slechts een klein deel van de waarde van de Bellinkhof, ongeveer 1/10)

In het markeboek van Wilp van 1755 staat burgemeester Jacob ten Brink als eigenaar genoemd. Het vererft waarschijnlijk op zijn zoon Silvester Aemilius ten Brink en daarna op diens dochter Diderica ten Brink. Zij is gedoopt te Deventer op 11 oktober 1753 en huwt tweemaal. Haar eerste echtgenoot was Jo(h)an Weerts, lid van de gezwoore gemeente te Deventer voor de Polstraat. Hij overlijdt in 1788. Diderica hertrouwt met mr. Johan Jacob Schmauss. Hij is schout van Colmschate en afkomstig uit Groenlo. Zij erven de Bellinkhof op 2 juli 1804. Het echtpaar Schmauss-Ten Brink verkoopt de Bellinkhof op 9 februari 1805 aan de broers Jan en Gerrit van den Berg. De koopsom is f 10.300,-.

Op 25 november 1815 verkopen de broers Van den Berg de Bellinkhof aan Albert Voorhorst te Welsum. Albert trouwt op 11 februari 1816 te Wilp met Johanna Wullink. Zij was geboren te Wilp en overleed in 1833. Albert Voorhorst werd 86 jaar oud en overleed 29 april 1872.

Het echtpaar Voorhorst-Wullink kreeg één zoon en drie dochters. De zoon Jan Willem Voorhorst trouwde Krisjen (Christina) Wiltink op 22 februari 1849. Het jonge echtpaar woont vanaf dan ook op de Bellinkhof samen met Albert Voorhorst.

De Bellinkhof ten tijde van de familie Van Voorst

Jan Willem Voorhorst overlijdt op 15 september 1873. Hij is dan weduwnaar van Christina Wiltink. Zij overleed op 15 januari 1870 en is slechts negenendertig jaar oud geworden.

Dochter Willemina Voorhorst vertrekt op 31 januari 1874 naar Steenderen. Mogelijk naar haar zuster Johanna die in 1868 te Steenderen was gehuwd met Garrit Jan Schieven. Willemina Voorhorst trouwt te Gorssel op 17 januari 1885 met Hendrik Karel Wiltink. Na het vertrek van Willemina Voorhorst wordt de Bellinkhof verpacht aan Wolter de Lange en Geisje van Werven afkomstig uit Heerde.

Het voetpad over de Bellinkhof

Rond 1886 wordt besloten dat het voetpad dat van de Voordersteeg over de Bellinkhof en het Zand loopt verplaatst moet worden. Een aantal bewoners is het daar niet mee eens en dient een bezwaar in bij de gemeenteraad. Die acht zich echter niet bevoegd in deze kwestie en verwijst naar Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Een gemeentelijke commissie onderzoekt de zaak en komt tot de conclusie dat verlegging van het voetpad niet zinvol is. De gemeenteraad besluit daarop niet toe te geven maar om goedkeuring te onthouden aan (de aanvraag om) verplaatsing van het pad.

Publieke veiling 1895

Vanaf 1890 staat Gerhard Nuesink ingeschreven op de Bellinkhof. Hij is op 11 februari 1890 te Voorst gehuwd met Janna Adriana van Wijngaarden. De familie Nuesink-Van Wijngaarden pacht de boerderij van de erven van Jan Willem Voorhorst. Hun oudste dochter wordt geboren op

19 december 1890. Er volgen nog twee dochters resp. in 1892 en 1893. Gerhard Nuesink overlijdt te Voorst 19 december 1937.

In 1895 wordt de Bellinkhof geveild door de erven van Jan Willem Voorhorst. Dat waren Willemina Voorhorst en de kinderen van haar zuster Johanna Voorhorst, Jan Willem, Marinus, Christiaan Arend Jan en Johanna Schieven. Er is een veilingboekje bewaard gebleven van de verkoop van de boerderij. Op 11 juni 1895 werd de Bellinkhof in 19 percelen verkocht en is 25 ha 83 a groot. Behalve de Bellinkhof worden ook nog een stuk weiland in Terwolde, één vierde bank en een vierde zitplaats in de kerk van Wilp geveild. De verkoopsom was f 29.960,-. De bijbehorende weilanden te Terwolde groot 4 ha 92 a en 30 ca werden verkocht voor f 3500,-.

— Het tiendvrije boerenerven den Bellinkhof, gelegen aan de Voordersteeg te Wilp, groot 25 HA. 83 A., is heden in publieke veiling getrokken voor de som van f 29960; de bijbehorende weilanden te Terwolde groot 4 HA., 92 A. en 30 ca. voor f 3500.

Deventer Dagblad 12-6-1895

De Bellinkhof wordt gekocht door Wilhelmina Christina Wiltink, weduwe van Derk Jan Geerlings en haar drie minderjarige kinderen Christiaan, Jan Willem en Wilhelmina Lucretia Geerlings. Zij wonen te Vaassen. Wilhelmina Christina Wiltink is een zuster van Hendrik Karel Wiltink, de man van Willemina Voorhorst.

De boerderij wordt na het vertrek van de familie Nuesink verpacht aan Wijsken Christina Eggink, weduwe van Hendrik Jan Berenpas. Dit echtpaar trouwde te Gorssel op 13 juni 1867 en Hendrik Jan Berenpas overleed te Gorssel op 23 oktober 1893. Wijsken Christina komt op 27 februari 1900

uit Gorssel met drie kinderen naar de Bellinkhof.

Tussen 1900 en 1910 vertrekt ze waarschijnlijk weer naar Gorssel. Daarna wonen Harmen Jan van Voorst en Willemina Lucretia Geerling. Zij trouwden te Voorst op 30 juli 1904. Twee maanden later werd hun eerste kind al geboren. Er zouden er nog 8 volgen. Via Willemina Lucretia Geerling komt de Bellinkhof in bezit van dit echtpaar. Harmen Jan van Voorst overlijdt op 7 januari 1925, 59 jaar oud. Willemina Lucretia Geerling overlijdt op 17 december 1934.

In 1935 wordt de Bellinkhof weer verkocht. De boerderij wordt gekocht door Garrit Jan Makkink. Hij was 31 januari 1919 te Laren getrouwd met Anneken Harskamp. Garrit Jan Makkink overlijdt 29 januari 1954 te Deventer.

Brand

Hun zoon Christiaan Makkink woont en werkt op de Bellinkhof als er op dinsdag 17 maart 1959 brand uitbreekt. Een krant schrijft: "Dinsdagmiddag is de grote boerderij 'De Bellinkhof' gelegen aan de Voordersteeg te Wilp door brand geheel verwoest. Dankzij omwonenden kon het vee en een deel van de huisraad gered worden. Men vermoedt, dat de brand ontstaan is in de schoorsteen van de huiskamer.

Omstreeks vier uur ontdekte een buurman brand bij de schoorsteen van de boerderij van Chr. Makkink. De boer zelf was in de varkensstal werkzaam en had nog niets van het onheil bespeurd. Het rietendak van de boerderij stond spoedig in lichter laaie. In allerijl werd met behulp van de toegeschoten omwonenden het vee uit de stallen gehaald en naar achteraf bleek zijn een tiental koeien, varkens en veel biggen allen gered. Ook van het huisraad kon nog

een gedeelte gered worden. De brandweer uit Twello was spoedig aanwezig, alsook die van Voorst. De hevige oostenwind was oorzaak dat aan blussen niet te denken viel. De boerderij was spoedig één vuurzee. Het gelukte de brandweer, onder een geweldige hitte, de grote veldschuur te behouden ... Het jonge gezin Makkink, was tegen brand verzekerd".

De financiële situatie na de brand liet niet toe dat de boerderij volledig herbouwd kon worden. Er werd een aanvraag gedaan voor het bouwen van een houten woonhuis. Op 6 juli 1959 wordt door Burgemeester en Wethouders de vergunning gegeven aan de eigenaresse, de weduwe Anneken Makkink-Harskamp te Voorst, de moeder van Christiaan. Wel wordt er een voor die tijd zeer moderne stal gebouwd bij het houten huis.

De boerderij is in 1963 korte tijd in bezit van de joodse Salomon Vaz Dias, gehuwd met Sonja Mogendorff. Hij was financieel adviseur te Schalkhaar. Hij verkoopt de Bellinkhof binnen een jaar door aan Wilhelmus Theodorus Klunder en Johanna Geertruida Jeseephina Bloemenkamp, afkomstig uit Deventer. De boerderij is nu in bezit van hun zoon Hans Klunder.

Bronnen:

- Annerie van Daatselaar e.a.: Landgoed Nieuw Bellinkhof. Visie, beeldkwaliteit en beplantingsplan voor een nieuw landgoed in de gemeente Voorst, 2010
- Dirk Otten: Boerderijnamen in Voorst,
- Deventer Dagblad: diverse jaargangen
- Gelders Archief: diverse archieven
- Gemeente Archief Voorst: div. archieven
- Stadsarchief Deventer: diverse archieven

Steenfabriek de Scherpenhof (2, slot)

Jan Lubberts

In het eerste deel over steenfabriek de Scherpenhof in Terwolde kon u lezen over het ontstaan, de aanvoer van grondstoffen en de arbeiders. In deze aflevering leest u over het productieproces, opgetekend uit de monden van twee oud medewerkers van de steenfabriek waarmee Jan Lubberts op 14 januari 1995 nog een keer door de oude steenoven is gewandeld.

Het productieproces van de stenen

Oorspronkelijk werden de stenen met de hand gevormd met behulp van handvormen. Later ging dit machinaal. Er kwamen 17 stuks per minuut uit de machine, die gingen dan de droogkamer in. In de met olie verwarmde droogkamer werden ze een paar dagen gedroogd bij een temperatuur van 25 á 26 graden. Bij een te hoge temperatuur barstten de stenen. Vervolgens werden de stenen opgeslagen in zogenaamde hagen. Vanaf de hagen werden de stenen dan weer vervoerd naar de oven waar ze gebakken werden. Dit bakproces

duurde een dag of tien. Met het inbrengen van de stenen, het bakken en afkoelen kwam men in ongeveer twee á drie weken rond. De stenen moesten gedurende een dag op 1100 graden gebakken worden. Als de stenen "gaar" waren schoof men het vuur vooruit. De poorten waardoor men de stenen in de oven bracht metselde men dicht. Als het vuur aan de ene kant van de oven was dan werden de poorten aan de andere kant er weer uitgebroken. Men had een metselaar in vaste dienst. Voor het metselen werd geen specie gebruikt, maar met water verdunde klei.

De steenfabriek Scherpenhof.

Cement, ook vuurvaste, laat bij 1100 graden los. Dus met klei krijg je een bakproces. De afkoeling van de stenen mocht niet te snel gaan want dan gingen ze scheuren. Wanneer de stenen tot een graad of 35 - 40 afgekoeld waren werden de stenen door de 'uitkruiers' met de kruiwagen uit de oven gehaald. Geen prettig werkje als het buiten koud was, waaide of regende. Er waren niet voor niets zo veel zieken op de steenfabrieken; soms wel de helft van het personeel. Bovendien had men geen beschermende kleding. Gewoon voor die tijd: een manchester broek, blauwe kiel en klompen. Men mocht blij zijn als de volgende morgen de kleren weer goed droog waren.

De tunnel.

Binnen in de ringoven lijkt het een ronde tunnel; met een gewelfd dak. In het gewelf zitten een aantal gaten, dat zijn de stookgaten. De stenen werden er zogenaamd "hol" ingezet, circa een centimeter uit elkaar en diagonaal op elkaar. Onder zo'n gat in het gewelf werd een opening gelaten om de kolen onder in de oven te krijgen. Waren de onderste stenen nu "gaar" dan werd halverwege een steen dichtgetrokken van het stookkanaal en dan werd de bovenste laag gestookt.

Gezien het aantal gaten zou men denken dat hier een groot aantal stokers werkten. Oorspronkelijk waren hier echter twee stokers werkzaam, één overdag en één 's nachts. Zij werkten twaalf uur op een dag, zes dagen van de week en als het nodig was ook 's zondags. Bovendien moesten ze de benodigde kolen naar boven kruien, 25 mud per twaalf uur. Er werd de hele oven rond een rand kolen

De stoker op de oven. Duidelijk zijn de stookgaten te zien.

neergelegd. Na de oorlog is dit werk van de stokers teruggebracht tot 8 ½ uur.

De stokers waren de vakmensen van de steenindustrie. De eerste stokers kwamen niet uit de omgeving, maar van steenfabrieken uit de Betuwe. Een goede stoker kon aan het vuur zien hoe heet het was. Zodra de stenen gebakken waren trok men het vuur naar voren. Op die manier ging het proces de hele ringoven door. Het was een continu proces.

We komen ook gaten tegen die wat groter zijn dan de stookgaten. Dat waren trekkanalen. Wanneer een kamer volgepakt was dan deed men er papier tussen en trok men de klok (ijzeren deksel) op, waarmee men het rookkanaal kon openen en sluiten. Door de trek die dan via de schoorsteen in dit trekkanal kwam werd het vuur naar voren gehaald.

Treintje waarmee de klei uit Welsum gehaald werd. Laden met de schop. Aanvankelijk werden de lorries door paarden getrokken

In de binnenmuur waren kleinere openingen aangebracht voor de afvoer van de rookgassen naar de hoge schoorsteen. De muren aan de binnenkant waren van vuurvaste steen gemetseld. Deze kwamen uit het zuiden van het land.

Wanneer we verder door de ringoven lopen blijkt de vloer uit een mengsel van leem en zand te bestaan. Doordat de warmte naar boven trok werd de vloer niet zo heet, zodat de bodembedekking in tact bleef. De oven is 2,70 meter hoog. Boven op het gewelf lag ook nog 80 cm. rivierzand. Dat zand was voor de koeling. Kwam er per ongeluk een gat in het gewelf dan liep het gloeiend hete zand eruit. Hierdoor is nog een van de arbeiders verongelukt toen bij 'het inbreken', het openen van de poort om de stenen er uit te halen, een stuk uit het gewelf viel en het gloeiende zand naar beneden stoomde. De man kon niet meer weg, hij stond tussen de kruiwagen en de stenen en is levend verbrand.

De steen.

Op de Scherpenhof werden de volgende soorten stenen gemaakt: *hard grauw*, *gevelsteen*, *rode binnensteen* en *straatklinker*. Als bijproduct had je dan nog de paardenbotten. Dat waren stenen –uit de bovenste lagen– die te heet waren geworden en gingen smelten of lopen en daardoor aan elkaar plakten. Deze paardenbotten werden gebruikt voor tuinen en dergelijke, maar hoofdzakelijk voor funderingen want zij namen geen vocht op. De stenen die normaal bij 1100 graden gestookt waren gingen naar de woningbouw.

Alle stenen hadden dezelfde afmeting. Alleen een klinker –die wat meer warmte kreeg– was iets kleiner, want die kromp bij het bakken. Een binnensteen werd na de oorlog gemaakt van 60% klei en 40% zand. De steen werd slapper door het zand. De hardheid van de steen heeft niets te maken met de tijd dat deze in de oven zat, maar met de temperatuur.

De stenen werden handmatig gesorteerd. Op het tasveld (de plaats waar de stenen opgestapeld waren) liepen vier of vijf mensen die niets anders deden dan stenen sorteren.

Er was hevige concurrentie met de steenfabrieken langs de Waal. Op de Scherpenhof werd steen gefabriceerd van uitstekende kwaliteit. De Scherpenhof heeft heel wat medailles gewonnen.

De buitenkant van de oven.

Wanneer we de buitenkant van de steenoven op de Scherpenhof bekijken zien we dat de oven nog compleet is maar dat het dak vroeger verder doorliep naar beneden. Je kon er net onderdoor lopen. De lorries waren circa 70 cm. hoog en met 70 cm. steen erop kon je er net onderdoor. De vloer van de begane grond was iets hoger dan de ovenvloer. Invoeren ging makkelijk met de lorrie, maar uitkruien ging lastiger. Het dak is ingekort. Nu liggen er platte muldenpannen op, oorspronkelijk lagen er holle pannen op.

De kolen lagen buiten op een hoop en moesten naar boven gekruid worden. In de oven werden vetkolen verstuikt. Dat

waren ruwe kolen met steen- of leislager nog in. Dat betekende veel as, want de steen- en leislager in de kolen verpulverde helemaal. Veel boeren in de omgeving gebruikten deze as om de weg naar huis mee te verharderen. Wanneer we boven op de oven komen zien we de stokersputjes. Met een soort staafthermometer werd de temperatuur gemeten. Een goede stoker kon aan het vuur zien hoe heet het was. De vloer boven de oven was bestraat. Die stenen waren lekker warm, daar kon je met blote voeten op lopen. Boven op de oven had je ook nog een stokershok. Een stoker moest ongeveer elk half uur stoken. Dat duurde een kwartier tot twintig minuten. Tussen het stoken door kon hij dan even in dat kamertje gaan zitten om uit de tocht te komen. Het was op de oven allemaal open en het tochtte er verschrikkelijk. Slechts hier en daar was wat beschutting, daar had men een paar rietmatten gezet. Na de oorlog werd het langzamerhand beter. Er kwamen vier stokers in dienst en een kolenkruier. De oven heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog circa drie jaar stilgelegen. Het duurde daarna een maand voor hij weer op temperatuur was.

We laten ook enkele oud-werknemers aan het woord:

Cor.

In 1956 hadden we een heel slechte zomer met veel regen. Toen kregen we regenpakken zodat je door kon werken. Maar wat bleek: in die pakken zweette men ontzettend, dus dat was geen doen. Toen hebben we afgesproken naar de districtbestuurder van de bond te gaan. Dat was de K.A.B. toentertijd. Het enige wat het opleverde was dat er gaatjes gemaakt zouden worden onder de mouwen van die jassen.

Jan.

Aan de mens werd helemaal niet gedacht, alleen maar aan *het werk*. Er waren geen schaftlokalen, geen douches, geen wc's, niks. De paarden hadden voederbakken, maar de mensen nog niet eens een schaftlokaal. Als het slecht weer was zaten we binnen, vlak bij de motor van de persen. Daar waren wat bankjes neer gezet. Dan kon je daar je brood opeten.

Even tijd voor een foto bij de stoker op de oven.

Albert.

Ik was opzetter. Na een dag of zes waren de stenen droog, in ieder geval aan de buitenkant [in de periode voor de aanschaf van de droogoven]. Dan haalden we ze uit de rekken brachten ze onder de hut, de zogenaamde hagen. Daar konden ze dan verder drogen. In de winter werden ze dan gebakken. Het was zwaar werk. Ik denk dat we per dag zo'n 25 kilometer moesten lopen met die stenen. Je moest er zo'n 8000 wegzetten. En dan tegen een plank op, die schuin halfweg in de rekken lag. Anders kon je niet bovenin komen.

Jan.

In de zomer gebeurde het wel dat je stenen direct uit de rekken moest laden. Dat hadden ze goed bedacht, want daar spaarden ze opzetters mee uit. Maar het was slecht werk. Die rekken waren toch gauw twee en een halve meter hoog. Dus om die bovenste stenen te pakken stond je te hannesen met één been op de lorrie en één been halfweg op het rek. Om te laden pakte je een bos van vijf stenen en vijf erop, dat was tien. Maar op die plankjes lagen zeven stenen, dus pakte je er zeven anders kwam je niet uit. Stond er wind dan had je de ogen vol zand. Als het regende stonden de stenen droog onder dat afdakje, maar jij stond precies onder de geul waar het regenwater uitstroomde. Zeiknat werd je.

Andries.

Douchecellen waren er ook niet. Kwam je thuis dan moest je maar een beetje staan poedelen met een bakje water onder de pomp. Ik heb in de fabriekskern gezeten en net zolang gevochten tot er een douche kwam.

Zwervers op de Scherpenhof

Er kwamen veel zwervers en landlopers naar de steenfabriek. Ze konden warm slapen en hun potje koken boven de stookgaten. Ze werden kistjeskerels genoemd, omdat ze meestal hun bezittingen of handelswaar in een kistje op de rug droegen. Zo kwam hier altijd de hondenman, die handelde in honden. Er was ook ene Klaas, die de boeren langs ging om koedekken en zakken te stoppen. Verder waren er scharenslijpers, mannen met garen, band en naalden of mensen die handelden in bezems of heiboenders. Ze moesten eerst aan de bedrijfsleider vragen of ze op de oven mochten slapen. Deze mensen zaten vaak vol ongedierte. Wanneer de arbeiders de volgende morgen kwamen liepen ze binnen het half uur al te krabben. Ook spiritusdrinkers kwamen vaak op de steenfabriek overnachten.

Een van de bezoekers van de Scherpenhof

Begin 1900 is er een aanbouw aan de kerk van Terwolde gebouwd waar soms zwervers, die lastig waren of te veel spiritus gedronken hadden, door de veldwachter een nacht werd opgesloten.

Zij kregen dan van de koster twee sneden brood. De volgende dag werden ze dan door de veldwachter de grens van de gemeente Voorst overgezet.

Bronvermelding: mondelinge overlevering door oud werknemers

Het ongelooflijke verhaal van Edith Feuerstein

Annemarie Geerts

Vorig jaar in april kreeg ik een e-mail van een mevrouw uit Jeruzalem. Ze zocht informatie over haar in de oorlog omgekomen oom, die een tijdje in de gemeente Voorst had gewoond. Ik kon de door haar gezochte jongeman al snel in het bevolkingsregister vinden. Op de website van het Joods Monument vond ik nog meer gegevens over hem. Ik had deze website al een tijdje niet meer bezocht en er was veel nieuwe informatie toegevoegd. Voordat ik de website verliet, typte ik zoals altijd weer even de naam in: Edith Feuerstein.

Edith Feuerstein werd geboren in Wenen op 1 november 1919. Ze had de Roemeense nationaliteit en kwam in 1938 als vluchteling en Palestinapionier naar Nederland. De Palestinapioniers werden op verschillende plaatsen in Nederland opgevangen, waar ze zich voorbereidden op een toekomst in Palestina. Edith trok het land door en woonde en werkte in centra in Gouda, Gorssel, Deventer en Loosdrecht.

Ze kwam Hans Stein tegen, een twee jaar oudere Palestinapionier uit Tsjecho-Slowakije. Ze trouwden in Loosdrecht op 19 december 1940. In april 1941 kwamen ze naar Steenenkamer. In Deventer was al sinds 1918 de Vereniging tot Vakopleiding van Palestinapioniers in Nederland actief, vooral bekend geworden onder de naam Deventer Vereniging.

Veel jongeren werkten bij land- en tuinbouwers in de omgeving om praktijkervaring op te doen. Edith en Hans woonden een tijdlang samen met een ander jong stel, David Spitz en Marcella de Vries, op de Twelloseweg in Steenenkamer.

Eind 1942 schreef het bevolkingsregister van Voorst hen alle vier uit onder de vermelding VOW (Vertrokken Onbekend Waarheen). Lang na de oorlog werd duidelijk dat Hans, David en Marcella de oorlog niet hadden overleefd. Van Edith ontbrak echter ieder spoor.

Ik raakte geïntrigeerd door haar en zocht overal naar informatie. Maar nooit vond ik iets. Tot die dag in april vorig jaar. Op de tegenwoordig interactieve website van het Joods Monument was een reactie geplaatst bij de pagina over het oorlogsslachtoffer Hans Stein. Een mevrouw, die al jaren onderzoek doet naar Joodse families, noemde ook zijn vrouw Edith Feuerstein en schreef het volgende over haar:

'Hans en Edith hadden een zoontje dat op 18 juli 1943 is geboren.

Edith werd verpleegster en zat in het verzet. Ze kreeg het uniform van het Duitse Rode Kruis en kreeg de naam Lydia Voskuilen.

Edith en haar zoontje zijn in 1945 naar Palestina geëmigreerd.

Edith is op 28 mei 1947 getrouwd met Erich Simon Flegenheimer, die ze tijdens haar tijd in het Joodse verzet heeft leren kennen.

Edith, Erich en haar zoontje zijn in 1947 naar Amerika geëmigreerd, en hebben de naam Flagg aangenomen.

Edith Flagg is als modeontwerpster een van de rijkste vrouwen in de VS geworden. Haar kleinzoon Josh Flagg heeft een boek over haar veelbewogen leven geschreven: 'A Simple Girl: Stories My Grandmother Told Me'.

GEMEENTE VOORST.

An
den Befehlshaber der
Sicherheitspolizei und des S.D.
für die besetzten Niederländischen
Gebiete
in ARNHEM.

TWELLO, den 8 Mai 1941.

In Bezug auf Ihrem Schreiben von 5 Mai '41 sende ich Ihnen anbei die genauen Personalien der Juden, die sich nach dem 10 Febr. '41 in meiner Gemeinde niedergelassen haben und daraus wieder verzogen sind.

Bei meinem Schreiben von 19 Apr. '41 no. P 274 habe ich gemeldet, dass 4 Juden wieder die Gemeinde verlassen hätten. Es stellt sich aber heraus, dass es nur drei sind.

Die vierte Person ist eine Jüdin, genant Edith Sara Feuerstein, geboren in Wien 1 Sept. 1919, die 19 Dezember 1940 verheiratet ist mit Hans Israël Stein. Derselbe war schon vor dem 10 Febr. 1941 in dieser Provinz wohnhaft.

DER BÜRGERMEISTER DER
GEMEINDE VOORST

(get) J. M. van der Velden

Met deze informatie was er opeens heel veel te vinden op het internet: een Wikipedia-pagina, foto's, artikelen en interviews. Edith Flagg leidde een ongelooflijk leven.

Mijn zoektocht kon gestaakt worden: ik had haar eindelijk gevonden. Edith Feuerstein, 94 jaar oud en op dat moment in april vorig jaar nog springlevend.

Maar zelfs de allersterksten verruilen eens het tijdelijke met het eeuwige: Edith Feuerstein overleed op 13 augustus 2014.

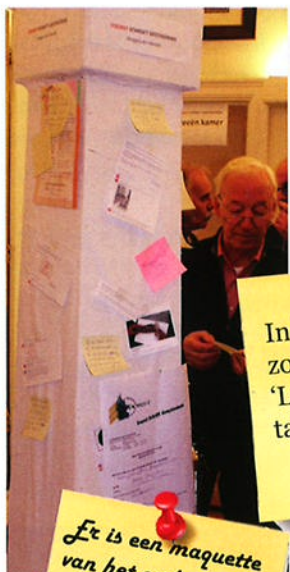
Haar familiepapieren worden bewaard in het Los Angeles Museum of the Holocaust.

(artikel verscheen eerder in gewijzigde vorm op het intranet van de gemeente Voorst)

Voorst schrijft geschiedenis.....

op de grenspaal

Marten Brascamp en redactie

Tijdens de opening van het jubileumjaar van de OKV op 17 januari 2015 stond er in de hal van het oude gemeentehuis een 'grenspaal' waar bezoekers vragen en opmerkingen konden plaatsen. We proberen die vragen in dit jubileumjaar beantwoord te krijgen en vragen daarvoor ook uw medewerking.

Marten Brascamp zette de vragen voor u op een rijtje. Heeft u een antwoord of suggestie?

Mail het ons op: kroniek@OKVvoorst.nl

In Twello is een zogenaamde 'Lafloep' met een takel. Wat is dat?

Zouden we op de een of andere manier de jeugd kunnen bereiken met de projecten die zijn gestart?

Waar is het Hamendorp in Twello en waarom heet dat zo?

Er is een maquette van het oude gebouw van het Witgele Kruis. Wie heeft ook een maquette en wat kunnen we er in 2015 mee doen?

In Klarenbeek op de hoek van de Broekstraat en de Henkenburg ligt een grote zwerfkei. Wie weet waar die vandaan komt?

Het schijnt dat de eerste auto in Nederland in Terwolde aan de loswal (vlak bij het dorp) aan land is gebracht. Wie weet dat?

Waar is het oudste gebint van de gemeente Voorst?

Wie kent de uitdrukking: "He woont op de pillowse dreei waar de iezeren hond steet te blaffen? Wat betekent het?"

Kunnen we van de Rabobank Twello in 2015 geen 'inloophuis' maken, een soort interactieve schoollocatie, een museum om binnen te lopen?

Samen met 'Een wagen vol verhalen' tradities, gebruiken en rituelen uit de gemeente zoeken + plaatsen op de website www.eenwagenvolverhalen.nl

Volgens overlevering (Jan Haverkamp) zou Burgers de eerste fietsen in Tenge hebben gemaakt?

Wie heeft foto's van de 'Oude Veldjes', via de Demmers naar de straatweg?

Heeft u vragen en antwoorden voor de volgende 'op de Grenspaal'?

Mail naar: kroniek@OKVvoorst.nl

Zeehond in Terwolde

Jan Groenenberg

Wie weet er meer van dat de laatste zeehond in Nederland in de IJssel bij Terwolde is doodgeschoten?

Op de laatste vraag, gesteld door Willemien Hartmans, kwam onlangs het antwoord al binnen. Jan Groenenberg kwam er mee en maakte daar het onderstaande artikeltje over. In het uitgebreide fotoarchief van de OKV is een foto gevonden van deze onfortuinlijke zeehond. Ook in oude kranten is het een en ander terug te vinden over dit bijzondere verhaal.

In het Deventer Dagblad 'de Koerier' van maandag 6 augustus 1928 wordt melding gemaakt van dit voorval: "Terwolde, 5 aug. Als bijzonderheid kunnen we mededeelen, dat heden door den heer H. Nijkamp, jacht-opziener alhier, in den IJssel een zeehond werd geschoten. Het dier had een lengte van 1 M. bij een gewicht van ongeveer 100 pond." Hermannus Nijkamp was jacht-opziener van de Matanze.

De zoon van jachtopziener Nijkamp op de geschoten zeehond.

Het was landelijk nieuws want meer dan tien kranten berichtten over deze gebeurtenis.

Het was niet de eerste keer dat een zeehond in de IJssel werd aangetroffen. Het Historisch Museum Deventer bezit een schilderij uit 1840 waar een zeehond op staat afgebeeld. Die zeehond was levend gevangen bij Deventer.

Ook tegenwoordig wordt soms nog een verdwaalde zeehond aangetroffen in de IJssel. Zo werd in 2004 een zeehond, een zogenaamde klapmuts, gevangen bij de Steeg.

Klapmutsen komen normaal gesproken voor bij Groenland. De klappmuts werd overgebracht naar Pieterburen en is, nadat hij was aangesterkt, uitgezet in het noorden van de Noordzee.

Dat de zeehond in 1928 was doodgeschoten werd niet door iedereen gewaardeerd. In het Sociaaldemocratisch dagblad 'Voorwaarts' werd op 4 september 1928 een kritisch artikel geschreven door Henri Polak. Polak was vakbondsbestuurder van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen en was politicus voor de SDAP. Hij schreef: "De heer Nijkamp - eere den held! - zag een zeehond, dus fluks het geweer voor den dag en het arme dier doodgeschoten, Waarom? Er was geen andere reden dan de lust tot doden". Polak noemt nog andere voorbeelden van zeldzame dieren die werden doodgeschoten zoals een walrus bij Texel en lepelaars op Ameland. Hij concludeerde: "Er mankeert nog wel een en ander aan onze beschaving". Anno 2015 is er helaas nog niet veel verbeterd...

Nieuwe vragen voor 'op de grenspaal' naar: kroniek@OKVvoorst.nl

Vorst schrijft geschiedenis..... Napoleon tegemoet

Gerrie Groenewold

Een tiental liefhebbers ging zondag 22 februari op stap met Marten Brascamp en Tonny Berends. De tocht begon bij De Steek, het geboortehuis van Tonny dat rond 1900 op de plek stond waar de Keizersweg uitmondde op de Zutphenseweg.

Van het keuterboerderij rest alleen nog een foto uit 1900, maar de put die op de foto staat is nog steeds in gebruik voor het huidige pand aan de Zutphenseweg 40. De groep stak wandelend de Twellose Beek over naar de vroegere route van de Oude Zutphenseweg om vandaar dwars door het weiland die weg te volgen richting de Keizersweg.

Die Keizersweg was nogal drassig, wat de deelnemers de opmerking ontlokte: "Napoleon of niet, maar deze weg kan nooit in twee weken aangelegd zijn, zoals staat geschreven." Bekend is dat er in oktober 1811, toen de keizer met zijn gevolg op doortocht was, het in dit gebied een zeer natte herfst was. Aannemelijker is dat het al een soort landweg was, misschien om de tol aan de latere Haanstraat te vermijden?

Helaas, hoe het precies zat is nog niet duidelijk geworden. Vroeger stonden er wel straatnaambordjes, zowel aan de kant van de Zutphenseweg als aan de Zandwal. Waar zijn die gebleven? Voor meedoen en meer informatie: voorstschrijftgeschiedenis.nl of op Facebook. Via de site www.okvvoorst.nl of gewoon mailen: info@okvvoorst.nl of bellen op dinsdag en woensdag: 0571-277090.

Vorst schrijft geschiedenis..... met onbekende voorwerpen

Redactie

In dit jubileumjaar willen we onbekende voorwerpen onder de aandacht van onze lezers brengen en proberen te achterhalen waar ze voor dienden. Bijgaande foto toont een etui met zilveren nummertjes. Het komt uit de inboedel van een café. Het was al eerder te zien tijdens onze startdag van het jubileumjaar. Weet u het antwoord?

Heeft u nu ook zo'n onbekend voorwerp? Maak er een foto van of laat ons die maken. Wij publiceren die dan in Voorster Nieuws of in een van de komende Kronieken.

mail naar: Kroniek@OKVvoorst.nl

70 jaar bevrijding

Bertus ten Bosch

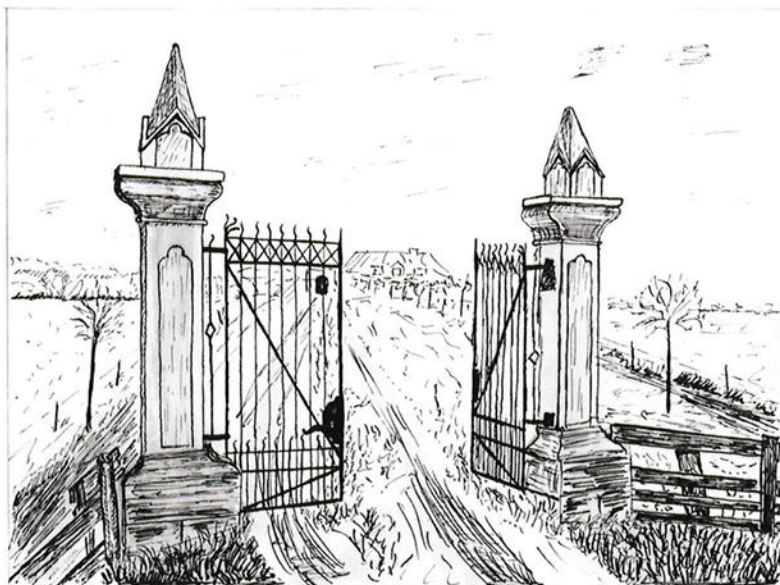
Er is bijna geen enkel onderwerp uit de oorlog, of er is wel een boek over geschreven. Over één onderwerp heb ik echter nog nooit iets gelezen en ik kan u verzekeren dat ik echt wel veel over de oorlog heb gelezen:

Het is een zondagmiddag tegen het eind van de oorlog. Er trekken honderden vliegtuigen over, op weg naar Duitsland. De bommenwerpers zijn niet te zien door de zware bewolking. Maar het geluid van die duizenden motoren is overweldigend. Tussendoor hoor je duidelijk het draaien en optrekken van de Duitse jachtvliegtuigen en het ratelen van de mitrailleurs. En de bommenwerpers schoten natuurlijk terug. Die bommenwerpers waren voor het merendeel Boeing B17's, die over elf mitrailleurs beschikten. Dus was het een regen van lege mitrailleurhulzen die naar beneden kwamen. En die hulzen veroorzaakten een fluitend geluid. Het was alsof iemand tegen de bovenkant van een lege fles blies en er een soort orgeltoon ontstond. Maar omdat die hulzen op allerlei manieren naar beneden kukelden, maakten ze allemaal een ander geluid. Ik heb het altijd een orgelconcert genoemd.

Met de pen door Voorst

Tekst: Ada van der Goot-van Eck en redactie
Tekening: Jan Lubberts

Deze poort biedt toegang tot de boerderij *Boerdam*. Hoewel deze boerderij gelegen is aan de *Vaassenseweg 31A* te Nijbroek, ligt de poort aan de Middendijk. Daar staat een smeedijzeren hek, draaiend aan twee van Bentheimersteen vervaardigde pijlers in neogotische trant. Dit toegangshek is in 1976 door de huidige bewoners meegenomen van hun vorige boerderij 't Holzik in Enschede. Oorspronkelijk is het afkomstig van de R.K.-begraafplaats aan de Gronausestraat te Enschede en na sluiting daarvan gekocht door de familie. Aan het eind van de door bomen omzoomde oprijlaan ligt deze fraaie boerderij, die sinds 2000 uitsluitend als woonbestemming te boek staat. Natuurschoonwet en Boerenerfgoed kwalificeren dit bijzondere pand.

Om te voldoen aan de landgoedstatus zijn extra elementen toegevoegd en daarnaast zijn oorspronkelijke details van de schuur in volle glorie gehandhaafd. Heel vroeger behoorde de boerderij tot het Sint Augustinegilde te Deventer en later tot het landgoed Matanze. De huidige boerderij is gebouwd nadat de vorige in 1903 bij een brand is verwoest. Boerdam is een voorbeeld van een historisch pand waarvoor de Oudheidkundige Kring Voorst zich inspant de schoonheid en geschiedenis verantwoord te archiveren en aan belangstellenden te presenteren. De geopende poort wil ook een symbolisch uitnodigend gebaar zijn aan iedereen die wil deelnemen aan vele activiteiten die de Oudheidkundige Kring dit jaar organiseert in verband met het 40-jarig jubileum.

**DE TUINEN VAN
BOSCH**
Natuurlijk!

Hoveniersbedrijf
Koppelstraat 42
7391 AK Twello
T 0571 27 04 73
info@detuinenvanbosch.nl
volg ons:

detuinenvanbosch.nl

BRASSERIE - RESTAURANT
SINDS 1916
KORDERIJNK

Altijd de juiste sfeer

Stationsstraat 31

7391 EH Twello

0571 271851

info@korderijnk.nl

www.korderijnk.nl

**AMBACHTELIJKE
BAKKERIJ
BRIL**

De lekkerste
gevulde koeken,
Krentenbrood en Speculaas

Het ruim twee eeuwen oude pand van bakker Bril is nog steeds (na enkele verbouwingen) in gebruik.

Het pand staat op de monumentenlijst. De bakkerij bestaat meer dan 150 jaar en zoon Paul is de 5e generatie Bril.

Het bedrijf is tegenwoordig uitgebreid met een koffie/theeschenkerij waar fietsers en wandelaars een welkome pauze kunnen houden.

De bakkerij is geregeld doel van excursies. Er gaan dan steevast eigengemaakte producten mee naar huis.

Foto uit 1960, bakker Bril met de bestelauto op weg om brood te bezorgen

Bakker Bril Voorst

Rijksstraatweg 24, 7383 AR Voorst, 0575-501271
www.bakkerijbril.nl info@bakkerijbril.nl

Gevelstenen, muurankers en uithangtekens (6)

De wapenstein van de gemeente Voorst

Ed en Corrie Stol

De wapenstein met het wapen van de gemeente Voorst in de gevel van het voormalige gemeentehuis (H.W. Iordensweg 1) is voor zover bekend de enige bestaande wapenstein van de gemeente Voorst.

De wapenstein, gegoten in een mal met gips en cement, is bij de verkoop van het gebouw aan Elizen Vastgoed BV mede overgedragen. Hij was niet eenvoudig te verplaatsen; dus geen 'roerend' goed. Deze steen heeft zijn manifeste plaats in het centrum van Twello en zo blijft het. De gemeenteraad had toen ook kunnen beslissen dat deze steen een nieuwe plaats zou krijgen aan het nieuwe gemeentehuis (H.W. Iordensweg 17). Dat is – om de hiervoor genoemde reden - niet gebeurd,

Er is toen voor het nieuwe gemeentehuis een nieuw gemeentewapen van kunststof gemaakt. Dit siert de voorgevel van het gemeentehuis. Het vraagt trouwens wel om een opknapbeurt.

Het wapen is toegekend op 20 juli 1820 'Van goud met drie kepers van keel. Het schild is gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels'.

Het wapen is afgeleid van het wapen van de Heren van Voorst. Wouter van Voorst en Keppel. Die hadden eind 14^e eeuw al een soortgelijk heraldisch wapen.

Uitnodiging ledenvergadering 23 april 2015

Bestuur OKV

Het bestuur nodigt alle OKV-leden uit om de algemene ledenvergadering met aansluitende lezing bij te wonen,

Voorzitter, Bert van de Zedde

Secretaris, Johan Homan

Datum : donderdagavond 23 april 2015

Locatie : Brasserie Restaurant Korderijnk, Stationsstraat 31 te Twello

Aanvang : 20.00 uur, alleen toegankelijk voor leden, zaal open vanaf 19.30 uur.

Agenda

1. Opening / mededelingen
2. Notulen ledenvergadering 2014, opgenomen in Kroniek
3. Jaarverslag 2014, opgenomen in Kroniek
4. Financieel jaarverslag 2014, opgenomen in Kroniek
5. Verslag kascommissie
5.1 Benoeming nieuwe kascommissie.
6. Begroting 2015, opgenomen in Kroniek
7. Bestuursverkiezing
7.1. Aftredend zijn Bert van de Zedde (herkiesbaar) en Wim Wassink
8. Rondvraag
9. Sluiting vergadering

Pauze

De lezing na de algemene ledenvergadering (vanaf ongeveer 20.45 uur) is toegankelijk voor leden en niet-leden. Nathalie Vossen, regioarcheoloog, zal dieper ingaan op de opgraving bij de Schaker in Twello en m.n. op het lijksilhouet en de grafgraven die daarbij zijn gevonden.

De lezing is toegankelijk voor niet-leden van de OKV tegen betaling van € 5,-.

Notulen jaarvergadering 24 april 2014

Johan Homan

1. Opening

De voorzitter opent de 39^e jaarvergadering. Afmelding is binnengekomen van Truus de Haan en B. van Triest. Er hebben zich 45 leden geregistreerd.

2. Voorzitter neemt een moment stilte in acht voor de in 2013 overleden OKV-leden. Voorzitter kijkt globaal terug op 2013: Kroniek is van goede kwaliteit. De kosten van verzending zijn met circa € 300,-- gedaald. Er is een aantal nieuwe vrijwilligers binnengekomen. Bestuursinvulling verloopt moeizaam. Website is verbeterd, beter toegankelijk geworden. Fotoprogramma Adlib is operationeel. Ledenadministratie is goed op orde, geen vervuiling van bestand meer. Samenwerking met gemeente(archief) verloopt goed. Financieel wel zorgen, door het wegvallen van een aantal sponsors. Ook zijn noodgedwongen investeringen in ICT gedaan, die drukken op de begroting. In 2015 vindt het 40-jarig jubileum van de OKV plaats. Daarvoor zal een aparte begroting (moeten) komen.

3. Notulen jaarvergadering 2013

De notulen van de jaarvergadering 2013 worden met applaus goedgekeurd.

4. Jaarverslag 2013

Iedereen heeft het verslag gelezen, of kunnen lezen. Het wordt met applaus goedgekeurd.

5. Financieel jaarverslag 2013

Penningmeester Wassink heeft de cijfers op voorhand bekend gemaakt en die zijn ter vergadering ingebracht. Penningmeester licht de cijfers toe via de beamer.

6. Verslag kascommissie 2013

De heren Fransen doet mede namens Klunder vanaf papier verslag van de controle op 19 maart 2014. De boodschap: goed voor elkaar. Penningmeester/bestuur kan voor 2013 gedechargeerd worden. Verklaring wordt getekend en overhandigd. Applaus voor de penningmeester.

Fransen gaat na twee jaar uit de commissie. Van Triest vervangt hem. Komend jaar dus Klunder en Van Triest. Op de reservebank Braunius.

7. Begroting 2014

Penningmeester heeft de begroting 2014 bekend gemaakt en licht die toe. OKV zal komend jaar mogelijk tekort lijden. De boodschap is duidelijk: er moeten meer inkomsten(bronnen) komen, door bijvoorbeeld extra advertenties in de Kroniek, meer sponsors. De verwachting op basis van de huidige situatie is dat er een tekort zal ontstaan van circa € 800,--.

Bestuur stelt daarom voor om de contributie per 2015 te verhogen met € 1,-- per persoon en € 1,50 per gezin/huishouden. ALV meldt middels applaus akkoord hiervoor. Ook de begroting 2014 wordt middels applaus goedgekeurd.

8. Bestuurssamenstelling

Wim Wassink wil graag plaatsmaken voor een nieuw bestuurslid, maar is wel herkiesbaar. Applaus voor Wim, hij moet blijven.

En hoewel ook hij eigenlijk zou kunnen aftreden, geeft ook Bert van de Zedde aan dat hij nog wel een jaar voorzitter wil blijven. Dit wordt door de leden met applaus ontvangen.

Gé Veen stelt zich voor. "Van vooroorlogse kwaliteit, getrouwd met Marijke, twee zoons, drie kleinkinderen, ervaring in bestuurswerk o.a. bij Trimenzo. Hij heeft al een tijdje als interim meegedraaid in het OKV-bestuur. Wordt met applaus ontvangen en formeel gekozen.

Desondanks wordt de leden gevraagd om mee te denken over mogelijke opvolgers voor de bestuursfuncties.

9. Rondvraag

Rutgers: contributie ook voor echt)paren apart betalen, als huisgenoot. Levert meer op. Bestuur neemt het mee.

Klunder: kan de Kroniek niet beter digitaal verschijnen? Scheelt kosten. Er ontwikkelt zich een zinvolle discussie. Visscher stelt dat minder papieren Kronieken naar verhouding dus duurder worden. Vlietstra merkt op dat voor partijenpost pas schaalvoordeel wordt gehaald vanaf 250 exemplaren. Algehele stemming is dat men toch graag (ook) een papieren versie wil hebben. Meulenbelt oppert dat hij eventueel zijn Kroniek wel wil ophalen. Gerrie Groenewold geeft aan dat je met digitaal wel moet uitkijken aan wie je het beschikbaar stelt.

10. Sluiting

De voorzitter dankt ieder voor de inbreng en aandacht en sluit de vergadering om 20.39 uur. Ieder wordt uitgenodigd om de lezing van Nathalie Vossen over de archeologische vondsten in de Schaker bij te wonen.

Doorn & Van der Haar Computers

 www.doornvanderhaar.nl

 info@doornvanderhaar.nl

Vestiging Vaassen
Wilhelminaweg 3
8171 EJ Vaassen
0578 - 57 58 56

Verkoop - Reparatie - Websites

Vestiging Twello
H.W. Iordensweg 32A
7391 KB Twello
0571 - 29 80 80

Cloud - Onderhoud - Netwerken

Jaarverslag 2014

Johan Homan

1. Algemeen

In dit jaarverslag een korte terugblik op het OKV-jaar 2014.

2. 2014 in cijfers

In 2014 groeide het aantal leden per saldo licht, naar 822. Van het aantal geregistreerde bezoekers van de studieruimte kwam in 2014 58% uit de gemeente Voorst, het overige deel uit de brede regio en soms van daarbuiten. Doel van de bezoekers is het zoeken van foto's (22%), genealogisch onderzoek (10), geschiedenis van huizen/boerderijen/industrie/dorp (46) en het kopen van een boek of Kroniek (11). Van de bezoekers is 53% lid van de OKV, de rest is geen lid. Sommigen worden ter plekke lid (5%).

3. Bestuur

In het afgelopen jaar bestond uit Bert van de Zedde (voorzitter), Johan Homan (secretaris), Wim Wassink (penningmeester), Jan Groenenberg (lid) en Gé Veen. Truus de Haan vertegenwoordigde wederom de vrijwilligers. Het bestuur vergaderde dit jaar elke tweede donderdag van de maand. De lijnen binnen het bestuur zijn kort en het contact is laagdrempelig en prettig. Wat nog steeds zorgen baart, is het gebrek aan opvolgers voor de vrijkomende functies van voorzitter en penningmeester.

4. Vrijwilligers

Het bestuur heeft in 2014 weer moeten en kunnen vaststellen dat de OKV niet zou functioneren zonder de vele vrijwilligers. Mensen die hun (soms) schaarse vrije tijd

gebruiken voor de OKV. Het bestuur waardeert dat zeer en heeft die waardering uiting gegeven door een kleine attentie met de kerstdagen. Er zijn weer nieuwe vrijwilligers bijgekomen. Die zult u het komende jaar nog wel tegenkomen. Marten Brascamp heeft de activiteiten rondom het 40-jarig bestaan van de OKV op 18 december 2015 opgepakt. Hij heeft het thema Voorst Schrijft Geschiedenis (VSG) in het leven geroepen en is vol enthousiasme gestart met activiteiten.

5. Financiën

Met Wim Wassink als penningmeester is het jaar qua boekhouding goed verlopen. De administratie is goed op orde en de contributie-inning verloopt structureel goed. De penningmeester kan het jaar 2014 net neutraal afsluiten. De financiële positie van de OKV blijft aandacht vragen, maar zorgen maken is overdreven. De penningmeester zal de cijfers in beeld brengen en toelichten.

6. Huisvesting

Het "clubhuis" is in het afgelopen jaar verder ingericht, met name de ict-voorzieningen zijn verbeterd en uitgebreid. Het bestuur is op zich heel tevreden met deze voorzieningen op deze mooie plek in het oude dorp. Een ruime studiezaal, een aparte bibliotheek en vergaderruimte in een historisch pand. Toch is het geen rustig bezit. Er wordt door het bestuur heel kritisch gekeken naar verhuurder IJsseldal Wonen en medehuurder DKK.

7. Lezingen 2014

Dit jaar zijn weer vier lezingen gehouden in verschillende dorpen van de gemeente Voorst. De eerste lezing dit jaar vond plaats op 27 februari over *Een tochtje langs de Noordijken* door Clemens Hogenstijn bij De Pompe in Wilp. De tweede lezing vond plaats op 24 april (ALV) over *Archeologie in Voorst* door Nathalie Vossen bij Korderijk. De derde lezing op 25 augustus over *Verliefd verloofd getrouwd*, door Niks en Timmer in Dorpshuis Voorst. De laatste lezing van 2014 werd verzorgd op 27 november 2014 bij de Benring, door Johan van den Boogaard van het Waterschap, over *Ruimte voor de Rivier*. Alle sprekers mochten zich verheugen in een mooie opkomst van belangstellende bezoekers.

8. Andere activiteiten

Zoals gemeld, is in 2014 het jubileum-project VSG in het leven geroepen. In dat kader hebben diverse activiteiten plaatsgevonden.

In september werd uiteraard weer het Klompenfeest gehouden, waaraan de OKV deze keer zonder kraam deelnam, maar met de foto- en schilderijtentoonstelling *Reizen en rusten* in de tentoonstellings-

ruimte van Hof ten Dale. Ook de historische speurtocht is weer goed bezocht door vele basisscholieren.

Op de zaterdag van *Open Monumentendag* hielden we in dezelfde ruimte onze zeer goed bezochte genealogische dag.

En het hele jaar door plaatste de OKV weer wekelijks de foto in Voorster Nieuws met regelmatig reactie op de gestelde vraag: wie of waar is dit?

De fotoverzameling binnen de OKV wordt steeds beter vindbaar door steeds verdere invoering in het bibliotheeksysteem ADLIB. Een aantal vrijwilligers is druk doende om alle foto's in te voeren, te rubriceren en van tekst en titels te voorzien.

14. Tot slot

Het bestuur kijkt terug op een goed jaar voor de OKV. De huisvesting is goed voor elkaar en financieel staat de OKV er redelijk voor. Het bestuur neemt zich voor om samen met de vrijwilligers ook in 2015 de positie van de OKV in de Voorster gemeente te bevestigen en te versterken, al 40 jaar lang!

Wij maken het!

ontwerp / printwerk / belettering / websites

Engelenburgstraat 40 Twello
Tel. 0571-280747

www.breinreclame.nl

Financieel verslag 2014 en begroting 2015

Wim Wassink

Wij hadden voor 2014 € 800,- negatief begroot maar sluiten het jaar dankzij de medewerking van enkele sponsors positief af: € 1.778,-. Ook hebben wij een extra investering gedaan door drie computers te vervangen en de server uit te breiden met een automatisch back-up systeem. Ook in het komende jubileumjaar zijn extra donaties van harte welkom!

Financieel overzicht Oudheidkundige Kring Voorst 2014

Overzicht 2014

Lasten	€	Baten	€
Huisvesting huur + energie	7.056	Contributie	9.498
Lezing/activiteiten	385	Subsidie gem.	1.940
Kroniek + verzending	3.401	Verkoop div.	1.866
Verenigingskosten	500	Advertenties	1.405
Abonnementen	758	Donateurs	3.629
Schoonmaakkosten	613	Rente	107
Internet/Email/Tel.kosten	726		
Kantoor/archief	891		
Verzekeringen	231		
Administratiekosten	808		
Overige kosten	1.118		
Bankkosten	181		
Winst	1.778		
Totaal	18.445	Totaal	18.445

Balans per 31 december 2014

Activa	€	Passiva	€
Vaste Activa		Eigen Vermogen	
Inventaris	6.499	Kapitaal	11.038
Vlottende Activa		Overige Passiva	
Voorraad boeken	319		
Debiteuren	119		
Liquide middelen	5.165	Crediteuren	1.063
Totaal Activa	12.101	Totaal Passiva	12.101

Begroting 2015

Lasten	€	Baten	€
Huisvesting huur + energie	7.535	Contributie	11.100
Lezing/activiteiten	1.800	Subsidie gem.	1.950
Kroniek + verzending	3.990	Verkoop div.	1.900
Verenigingskosten	1.150	Advertenties	1.500
Abonnementen	750	Donateurs	2.900
Schoonmaakkosten	600	Rente	100
Internet/Email/Tel.kosten	850		
Kantoor/archief	850		
Verzekeringen	230		
Administratiekosten	500		
Overige kosten	1.015		
Bankkosten	180		
Totaal	19.450	Totaal	19.450

Overzicht 2013

Lasten	€	Baten	€
Huisvesting huur + energie	6.952	Contributie	9.638
Lezing/activiteiten	1.400	Subsidie gem.	1.898
Kroniek + verzending	4.400	Verkoop div.	1.564
Verenigingskosten	505	Advertenties	1.505
Advertentie klompenkrant	424	Donateurs	1.519
Abonnement Adlib	279	Rente	219
Schoonmaakkosten	603		
Onderhoud Hof ten Dale	166		
Internet/Email/Tel.kosten	1.496		
Kantoor/archief	877		
Verzekeringen	240		
Administratiekosten	424		
Overige kosten	1.057	Netto verlies	2.666
Bankkosten	186		
Totaal	19.009	Totaal	19.009

Balans per 31 december 2013

Activa	€	Passiva	€
Vaste Activa		Eigen Vermogen	
Inventaris	3.377	Kapitaal	8.757
Vlottende Activa		Overige Passiva	
Voorraad boeken	284		
Debiteuren	162		
Liquide middelen	5.230	Crediteuren	296
Totaal Activa	9.053	Totaal Passiva	9.053

Begroting 2014

Lasten	€	Baten	€
Huisvesting huur + energie	6.707	Contributie	9.600
Lezing/activiteiten	800	Subsidie gem.	1.425
Kroniek + verzending	3.740	Verkoop div.	1.900
Verenigingskosten	500	Advertenties	1.200
Abonnementen	575	Donateurs	1.100
Schoonmaakkosten	600	Rente	200
Internet/Email/Tel.kosten	900		
Kantoor/archief	1.225		
Verzekeringen	230		
Administratiekosten	140		
Overige kosten	633		
Bankkosten	175	Te kort	800
Totaal	16.225	Totaal	16.225

HORSTINK

KWALITEITSBOUWERS VAN HUIS UIT!

Waarmee kunnen wij u van dienst zijn?

De kwaliteitsbouwers van Horstink maken het!

J.W. Frisostraat 15
7391 DJ Twello
Tel 0571 - 27 14 83
Fax 0571 - 27 10 36
info@horstink-twello.nl

www.kwaliteitsbouwers.nl

C1000 BINNENDIJK

Duistervoordseweg 11
7391 CA Twello
Tel. 0571 - 28 78 20
smo.binnendijk.twello@c1000.nl

OPENINGSTIJDEN

MAANDAG T/M ZATERDAG
08.00 - 21.00 uur

VORDERMAN TUINMEUBELEN 3000 M2 TUINMEUBELSHOW

VORDERMAN TUINMEUBELEN
Wijkseweg 7, 7396 BC Terwolde
(naast de molen) [T] 0571-292121
www.vordermantuinmeubelen.nl

De Groot

www.degrootzalen.nl

Avervoordseweg 2 De Vecht • Telefoon: (055) 323 12 61